Ára: 200 FORINT

74. évf. 2. szám 2019. február 1.
Svát 26. 5779.

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

75.

1944–2019

Megemlékezés a gettó felszabadításának 74. évfordulójáról

Idén is a Dohány utcai zsinagóga adott otthont a megemlékezésnek. A három szónok közül ketten – *Kardos Péter* rabbi és másodgenerációsként *Ács Tamás* BZSH-elnök – szőttek személyes vonatkozású tapasztalatokat, életérzést is beszédükbe.

Kardos Péter: az életet hozták el nekünk, nem a szabadságot.
Fotó: Szentgyörgyi Ákos

Tíz perc orgonaszó és az elöljárók bevonulása után *Eisler Gábor András* házigazdaként köszöntötte elsősorban a túlélőket, majd a követségek, egyházak prominenseit, a kormány, a parlamenti pártok részéről megjelenteket, a hazai zsidóság vezetőit, képviselőit, rabbikat, társadalmi és civil szervezetek tagjait. Angol nyelven *Breuer Ádám* tolmácsolt.

Elsőként *Zucker Immánuel* főkántor (az esemény során minden felhangzó ima, zsoltár előadójaként) a Dohány utcai zsinagóga kórusának kíséretével az Ádajsem mo odomot énekelte, majd Ács Tamás BZSH-elnök lépett a mikrofonhoz. Emlékező beszédéből olvashatnak részletet:

Sokan a szemünkre vetik, hogy ennyi év múltán ideje lenne felejteni, és nem kéne évről évre (egyesekben indulatokat kavarva) a múltat emlegetni, hiszen a borzalmakat átélt generáció már szinte kihalt. Nekünk, a túlélők utódainak azonban kötelességünk megemlékezni, de egyúttal emlékeztetni is a magyarországi holokauszt embertelenségeire, az elkövetők felelősségére. Ezt várjuk el minden jóérzésű magyar állampolgártól, de ezt várhatjuk el jogosan a 20. század magyar történelmét kutató történészektől is, akik közül egyesek hajlamosak átírni, megmásítani a dokumentált tényeket, akár meggyőződés, akár politikai elvárás okán teszik ezt.

Ma elmondjuk imáinkat, leteszszük az emlékezés köveit, és emlékezünk mindazokra, akik családtagjaink, barátaink, ismerőseink voltak. A mai nap és ez az óra az emlékezésé és a tanulságok levonásáé.

Azt kívánom, hogy soha többet ne nyerjen teret ebben az országban, de a világban sem az olyan eszme, amely egyes polgárokat pusztán vallásuk vagy származásuk, de akár bőrük színe alapján kirekeszt, vagy fizikai korlátozásuk céljából falakkal körülvett gettóba kényszerít.

Amikor a Budapesti Zsidó Hitközség világi vezetőjeként nyugodt, békés öregséget kívánok a még közöttünk élő gettótúlélőknek, egy vágyamat is megfogalmazom. Budapestnek ez a csodálatos épülete, hazánk egyik építészeti ékessége, a magyarországi neológ zsidóság jelképeként emlegetett Dohány utcai zsinagóga kecses tornyairól, varázslatos tereiről legyen a világban ismert, és ne arról, hogy valaha itt állott a budapesti gettó bejárata.

Kívánom, hogy így legyen!

Ezután *Dobszay Péter* orgonakíséretével felhangzott a Hábét misomájim, majd következett a második szónok, *Takács Szabolcs* miniszterelnökségi államtitkár beszéde. Idéznénk ebből:

> *Életemet édesapám első házasságából született, sárga csillaggal a mellén anyjával épp egy hídon átkelő féltestvéremnek, a 13 évesen agyonlőtt Veronikának köszönhetem. Kinek is legyek hálás ezért? Azért, hogy megszülethettem, és széltől is óvott kislánya lehettem egy akkor már nem fiatal embernek? Kinek legyek hálás azért, hogy olyannyira féltettek, hogy soha nem beszéltek az ételtekről? Legyek, lehetek-e hálás azért, hogy Mauthausenbe eljutva – ahonnan Apám is felszabadult –, átrohanva az egykori Appellplatzon, a gyermekek „megnyugtatására" kialakított kis játszótéren, megérkezve az első barakkba, kiüvölthettem végre magamból a fojtogató kínt?! Nekem csak ez maradt, és szüleim el-elejtett jiddis mondatai, melyeket már értettem... A „nicht for dem Kind" után elhangzottakat...*
>
> ***GJ***

A 20. század förtelmei után nem lehet többé ártalmatlan zsidózás és ártalmatlan kirekesztés, sem Magyarországon, sem másutt a világban. Ezért ki kell mondanunk: nem nézhetünk félre még akkor sem, ha rövid távú politikai érdekeink arra a rossz döntésre sarkallnak minket, hogy elfogadjuk azt, amit még rövid idővel ezelőtt – joggal – a legsúlyosabb veszélyként vizionáltunk. Az antiszemitizmust nem ott kell sugallni, ahol nincs, hanem ott kell meglátni, ahol van. A magyar kormány részéről semmilyen módon nem nyugszunk bele a gyűlöletbe, és nem tűrünk semmilyen fenyegetést, amely nemzetünk egységét és békéjét, zsidó-keresztény európai kultúránkat veszélyezteti

Arra kérem ma Önöket, hogy ne csupán a gyász fordulónapjain, hanem mindennapjainknak is legyen része az emlékezés. Az áldozatokról való megemlékezés mellett ünnepeljük a túlélőket, akik valóban, a szó szoros értelmében halált megvető bátorsággal néztek szembe a terrorral, és az ostrom után kellő lelki erejük volt az újrakezdéshez. A harcokat és a nyilas rémuralmat 70 ezer ember élte túl a nagy gettóban.

Kardos Péter főrabbi alábbi emlékező beszédét hangulati felvezetésként egy korabeli dalokból összeállított zenei blokk előzte meg.

Emlékeztek?

Képzeljétek el!

Egy kérdés és egy kérés! A kérdés néhány évtizeddel ezelőtt hangzott el erről a helyről.

S a hallgatóság ott lent a padsorokban, ott, ahol ti ültök, bólogatott, amikor a rabbi sorolni kezdte a gettóban látottakat és hallottakat.

És akkor még hallatszott KAJL BICHJAJSZ, a sírás hangja.

Mert emlékeztek!

Tempora mutantur – változnak az idők, elment a tanúk többsége...

Most ha körülnézek, mintha egy idegen bolygóra érkeztem volna.

Úgy kellene eleget tennem a parancsolatnak: VÖHIGADTO LÖVINCHO, meséld el fiaidnak!

Azért, hogy LÖDAJR VODAJR – nemzedékről nemzedékre szálljon a történet!

Ennyit a kérdésről, amiről bevezetőmben szóltam.

Most jöjjön a KÉRÉS, a képzeljétek el!

Amikor ezt kérem, vegyétek figyelembe, hogy egy 70 valahány éves ember már nem is számít túlélőnek!

Tehát! Képzeljétek el, hogy 74 évvel ezelőtt a szovjet hadsereg katonái két gettót szabadítottak fel.

Ezt, ahol most vagyunk, és az ún. nemzetközi gettót, amit akkor védett házaknak neveztek, a mai 13. kerületben.

Képzeljétek el, hogy az a gettó nem volt palánkkal körülvéve, a házak kapuján tábla jelezte az illető ország címerével: melyik állam védelme alatt állnak az ott lakó zsidó emberek.

A védelem addig tartott, míg az első nyilas különítmény be nem tört és össze nem tépte a Schutzpassot, a követségek által kiadott védlevelet.

Hogy mennyit számított a védelem?

Válaszom: sajnos túl közel volt a Duna-part...

Képzeljétek el, milyen íze lehetett a nyers krumplihéjnak!

Képzeljétek el, milyen ízű lehetett az a hús, amit egy aknától elpusztult lónak a még gőzölgő testéből vágtunk ki, hogy ne haljunk éhen!

Képzeljétek el a látványt, amikor 10-15 ember veszekszik a szerencsétlen pára felett, ki tud nagyobb darabot hazavinni...

Mert az éhség nagy úr!

Ettetek már együtt holokauszttúlélővel? Észrevettétek-e, hogy általában többet kér vagy vesz a tányérjára, mint amennyit el tud fogyasztani? Mert akarja látni, hogy maradt, akarja látni a maradékot!

Mert az éhség nagyon nagy úr!

Rettentő hideg volt azon a télen. Ez utóbbi mondat az egyetlen, amit nem vitatnak az azóta született történelemhamisítók!

De arról most olvastam néhány hete először, mennyit köszönhetünk MI, volt gettólakók a magyar náciknak, a nyilasoknak!

Ők tulajdonképpen azért zártak gettóba bennünket, hogy megvédjenek a németektől.

Képzeljétek el!

S eljött 45 januárja. A Klauzál tér temető volt! A Kazinczy utcai volt mikve – hullaház!

S mindeközben itt, a Wesselényi utcában, itt, a zsinagóga mellett, már ásták a sírokat.

A sírások bére: sárgaborsófőzelék és melasz volt. A segítők még nyers marharépát is kaptak.

Édeskés íze volt.

Anyám azt mondta, az fagyott, attól édes.

Óvóhelyen, a pincében éltünk. Éjjelente az ágyúk torkolattüzeit bámultuk, nappal bombák repeszeit gyűjtögettük és cserélgettük egymás között.

Nem túlzott, nem tévedett a költő, amikor papírra vetette: ÉLÜNK, MÍG ÉLÜNK, DE GYERMEKKORUNK AZ ISTENNÉL IS HALHATATLANABB.

S egy reggelen katonák törtek ránk a pincében: lövésre tartott géppisztoly és fásiszti, fásiszti kérdésszerű kiáltásokkal hatoltak egyre beljebb.

Képzeljétek el, ezek voltak azok a katonák, akik „megszállták az országot", „megerőszakolták lányainkat, asszonyainkat", „málenkij robot címen elhurcoltak több százezer embert"!

Na, ők voltak azok!

Tehát ott tartottam, hogy behatoltak a pincébe. És mivel fasiszták helyett csontsovány, meggyötört, sárga csillaggal megjelölt zsidókat találtak, egyikük egy darab megsötétedett kenyeret rántott elő köpenye alól, és kérges kezével rámutatott: HLEB, HLEB – kenyér, kenyér!

Nekiestünk. Pillanatok alatt elfogyott az utolsó morzsa is. Nem ETTÜNK! Faltunk, zabáltunk, mint még életünkben soha.

Na itt most álljunk meg egy pillanatra!

Az elmúlt 74 évben sokféle kenyeret ettem. Ropogós héjút, lukacsos belűt, de olyan jót, mint az volt – soha azóta.

Felszabadítottak bennünket! Az életet hozták el nekünk!

A szabadságot nem tudták, mert az nekik sem volt – mondotta Churchill.

Az ötágú vörös csillag, a ma tiltott jelkép, ha ma azóta is bárhol megpillantjuk, azok az órák jutnak eszünkbe, amikor újraszülettünk, visszanyertük emberi voltunkat.

Végül – imádkozzunk!

Forduljunk ahhoz, akitől annyi mindent kérünk s kérdezünk.

Akkor milliónyian kérdeztük: ÉLI, ÉLI, LOMO ÁZÁVTONI – Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?

Most kérünk tőle: a szenvedők és a hősök emlékéből fakadjon áldás!

TÖHI NÁFSOM CÖRURO BICRAJR HÁCHÁJIM!

Lelkük foglaltassék bele az örök életűek kötelékébe!

Úgy legyen! Ámen!

A Kél málé ráchámim, majd a főrabbi vezetésével a közös kádis következett, melyet Kardos Péter alábbi, még soha el nem hangzott néhány mondata előzött meg:

Ezúttal a halotti ima az Ávrohomokért és az Igorokért, Jichokokért és Szergejekért, Jákajvokért és Aljosákért, Rivkókért és Kátyákért, Róchélokért és Szvetlánákért meg a többiekért szól.

Végül a zsinagógában a kórus orgonaszóval s az Éli, Éli című Szenes Hanna szerezte dallal búcsúzott.

A Wesselényi utcában, a holokauszt hatszázezer áldozatának, valamint a gettót felszabadító szovjet hadsereg halottainak állított emléktáblánál gyertyagyújtással, koszorúzással, a kegyelet köveinek elhelyezésével ért véget az idei esemény.

GJ

Ők azok

9 770133 350099 19002

Gulyás Gergely: A magyar államot felelősség terheli, amiért nem védte meg állampolgárait

A magyar államot felelősség terheli, amiért nem védte meg állampolgárait a holokauszt idején, kollektív bűnösség nincs, de állami felelősség van – mondta Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter a holokauszt nemzetközi emléknapja alkalmából tartott megemlékezésen Budapesten.

A Holokauszt Emlékközpont által szervezett rendezvényen a tárcavezető kiemelte: a kormány mindig világosan fogalmazott, amikor a magyar állam felelősségéről volt szó – írja az MTI.

Tény, hogy a harmincas években az antiszemitizmus erősödése Magyarországot és a magyar társadalmat is elérte, ez a zsidóság tűrhetetlen jogkorlátozásában öltött testet, és tény, hogy a zsidók elhurcolása a német megszállás után történt, de mindez a magyar közigazgatás tevékenysége nélkül nem történhetett volna meg – magyarázta.

Gulyás Gergely kijelentette: a kormány büszke arra, hogy jelenleg Magyarországon virágzó kulturális és hitéletben, biztonságban élhetnek egymás mellett zsidók és nem zsidók.

Magyarország tanult a múltból, és tudja – tette hozzá –, hogy a zsidósággal együtt kell eltervezni és megvalósítani a közös jövőt.

Kifejtette: a holokauszt olyan korban történt, amikor az egyes ember léte megkérdőjeleződött, az emberiség és minden emberi érték megőrzése komoly döntést igényelt. Olyan korban, amikor az egész zsidóságot halálra szánták, és milliókat gyilkoltak meg. Még ha szabadulás követte is a szenvedést, a túlélőket életük végéig elkísérték az átéltek.

A miniszter szerint az áldozatok sokaságát jelző számok mögött meg kell látni az emberi sorsokat, őrizni kell az áldozatok emlékét, azokét, akiket a fajelmélet által vezérelt gyilkos hatalom elpusztított.

Gulyás Gergely azt mondta: a veszteség nemcsak a zsidóságé, hanem egész Európáé, nemcsak a magyar zsidóságé, hanem az egész magyar nemzeté. A holokauszt a zsidó-keresztény alapokon álló nyugati civilizáció tagadásának következménye, ugyanis a zsidó és a keresztény erkölcsi tanítás az emberi életet szentnek tekinti, ez él tovább a szabadságjogok eredeti deklarációiban is – mondta.

Joszéf Amrani, Izrael budapesti nagykövete hangsúlyozta: a holokauszt felfoghatatlan, leírhatatlan tragédia, amelyre kötelességünk emlékezni. A túlélők súlyos terhet cipelnek, szinte elviselhetetlen emléket, és nincs vigasz a fájó emlékeikre.

Véleménye szerint a túlélők történetei mutatják be a második világháború alatti és az ahhoz vezető szörnyűségeket, amikor az élet egyet jelentett a félelemmel, az alapjogok megtagadásával. „Erkölcsi kötelességünk emlékeztetni embertársainkat a velünk történt tragédiára", hogy senki ne lehessen megsemmisítés célpontja – hangoztatta.

A diplomata kiemelte: kötelességük elmondani a történetüket, a zsidóság és az antiszemitizmus történetét. Különösen, hogy ne kössenek kompromisszumot az igazsággal és azt kimondják, mert ezzel tartoznak a történelemnek és az áldozatoknak is.

Grósz Andor, a Holocaust Közalapítvány elnöke arról beszélt, hogy fontos év áll előttünk, hiszen márciusban lesz a 75. évfordulója Magyarország náci megszállásának, amely elindította „a szörnyűségbe torkolló események vészjósló láncolatát", a vészkorszakot.

Azon kevesek, akik kisgyermekként élték át az akkori eseményeket, már 80 évnél idősebbek, ezért a közalapítvány fontos célja, hogy minél több emléket rögzítsenek a túlélőktől, hogy „örök bizonyságként megőrizhessék az utókornak" – mutatott rá.

Közölte: a vészkorszak kutatásával és oktatásával, az emlékezetkultúra formálásával és a tolerancia erősítésével kapcsolatban még rengeteg a teendő, „messze vagyunk még az ideális állapottól".

Kovács Tamás, a Holokauszt Emlékközpont igazgatója elmondta: Auschwitz áldozatainak egyharmada magyar zsidó volt, és feladatként jelölte meg az ő emlékük ápolását és a fiatal generációk oktatását, hogy mindez még egyszer ne történhessen meg.

Az auschwitzi haláltábor 1945. január 27-én szabadult fel, ennek emlékére az ENSZ Közgyűlése 2005. november 1-jén január 27-ét a holokauszt áldozatainak nemzetközi emléknapjává nyilvánította.

Az egyhangúlag elfogadott határozat hangsúlyozza „az emlékezés és a tanítás kötelességét", hogy a jövő nemzedékei megismerjék a hatmillió, túlnyomórészt zsidó áldozatot követelő náci tömeggyilkosságok történetét.

Körzeti kitekintő

Pécs

Januárban a kile vendége volt *Joszi Amrani*, Izrael Állam magyarországi nagykövete. Programja során találkozott meghívott hitközségi tagokkal, kötetlen beszélgetésben néhány hazai tapasztalatáról számolt be. Kiemelte, hogy véleménye szerint Magyarországon biztosítva van a zsidóság részére a szabad vallásgyakorlás, a közösségi élet. Szólt arról is, hogy milyen kedvezőek a kapcsolatok Izraellel. A jelenlévők kérdéseire szívesen válaszolt, s örömét fejezte ki, hogy immár második alkalommal találkozhatott a pécsi zsidóság képviselőivel.

M. E.

Új Kelet 100!

Decemberben ünnepelte alapításának századik évfordulóját az Új Kelet, az Izraelben élő magyar ajkúak lapja. Vendége volt a tel-avivi eseménynek Heisler András, a Mazsihisz elnöke is. Az ottani kiállításon bemutatott anyag szélesebb érdeklődésre számító részét hívta meg Budapestre Büchler Tamás, az IKI programigazgatója.

Az Izraeli Kulturális Intézetben *Heisler András* megnyitójában utalt arra, hogy ismeretsége a lap mai szerkesztőivel egy visszautasítással kezdődött – a

Szász Julianna, Perger Zsófia, Benedek István Gábor, Egervári Vera, Bedő J. István, Kiss Lou, Turcsányi Gabriella, Lévai György és Vadász Éva

Fotó: Gordon Eszter

budapesti intézmény nem tudja anyagilag támogatni a kizárólag önkéntesek munkájával előállított lapot. Azonban sikerült megtalálni a legális kiskaput: a határon túl élő magyarság kultúráját a kormányzat támogathatja...

Az Új Kelet történetét, nagy újságíró, szerkesztő, grafikus egyéniségeit *Vadász Éva* főszerkesztő idézte fel, aki utalt arra is, hogy a kolozsvári alapítású, a zsidóságnak szánt és a cionista gondolat zászlóvivőjeként megjelenő napilap tíz év kényszerű szünet után éledt újjá, immár Tel-Avivban, 1948-ban. Izraelben a lap a magyar nyelv hordozója, a nyelvtudás életben tartója volt és maradt. Vadász Éva némi irigységgel utalt a régi munkatársakra, akik magukat a „magyar maffiának" nevezték (Efraim Kishon, Tomy Lapid, Dosh és mások), mert a virtuális szerkesztőségnek nem tud ugyanolyan hangulata lenni.

A valamikori napilap több (szintén kényszerű) lépésben mostanra kéthavi magazinná alakult át, idős olvasótábora ragaszkodik a nyomtatott formához, de mellette a cikkek online formában is megjelennek az ujkelet.com és az izraelinfo.com weboldalakon.

A budapesti megnyitóra több munkatárs is eljött, a kiállított két- és többértelmű címlapgrafikák alkotója, *Kiss Lou* Barcelonából, valamint a hőskor szerkesztőségének egykori titkára, *Egervári Vera*. Ő olvasta fel *Kádár Elza* emlékező írását az egykori főszerkesztőről, Dan Ofryról. A jelenlegi olvasószerkesztő, a budapesti távmunkás *Bedő J. István* pedig elmondta, hogy egy viccesnek szánt e-mail-váltás során vállalta el a feladatot – és utólag tudta meg, hogy amit tett, az micve volt, munkájával az önkéntes csapatot erősíti.

Az újság címlapgrafikáit és szövegközi illusztrációit bemutató Új Kelet 100 kiállításon Kiss Lou, *Horváth Nehab Katalin* és *Perger Zsófia* alkotásait tekinthették meg az érdeklődők.

Új alapítvány létesítése

Új gyógyszertámogatási alapítványt szeretnénk létrehozni a meglévő szociális szervezetek támogatásainak kiegészítéseként. Az új alapítvány célja az átlagosnál drágább, újonnan szükségessé vált gyógyszerek beszerzésének esetenkénti támogatása szociálisan rászoruló betegek részére.

Az induló tőke biztosítását egy magyar holokauszttúlélő vállalta, de még hiányoznak az új alapítvány kuratóriumi tagjai. Kérjük tehát olyan megbízható, lelkiismeretes budapesti nyugdíjasok – orvosok is – jelentkezését, akik szívesen részt vennének fizetés nélkül a kuratórium munkájában.

A végzendő főbb feladatok: a beérkező gyógyszertámogatási igények elbírálása, a megszavazott támogatások elküldése az igénylőknek, valamint az alapítványi egyszerűsített nyilvántartás vezetése.

Egyéb információ a következő telefonszámon kérhető: Vértes István, 06-1-321-3497 (esti órákban).

Hírek, események röviden

– 1%. A Veszprémi Zsidó Örökségi Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik a 2018. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány részére felajánlották. Az így kapott 110.686 Ft-ot a veszprémi zsidóság történetéről szóló könyv nyomdai költségeire fordítjuk pályázat önrészeként, a kuratórium döntése alapján. Reméljük, hogy a 2019. évről beadott bevallásukban még többen fogják 1%-os felajánlásukat alapítványunk részére megtenni, amit előre is köszönünk. Adószámunk: 18927467-1-19.

– **A Frankel-zsinagógába** sámeszi teendőkre vallásban járatos férfi munkatársat keresünk, heti átlagban 20 óra munkaidőre. Elérhetőségünk: 06-1-326-1445 (hétfő–csütörtök 7–12 óra között).

Halálozások

Mély fájdalommal és megrendüléssel tudatjuk, hogy édesapánk, Molát Ferenc, az Új Élet sportrovatának munkatársa életének 77. évében eltávozott közülünk. Papa 1942. 03. 16-án született. Jókedve, közvetlen stílusa mindenkiben felejthetetlen nyomokat hagyott. Emlékét megőrizzük! Legyen könnyű neki a föld!

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy édesapánk, nagyapánk, dédnagyapánk, Neumann Lajos László, a pásztói hitközség elnöke, a mártíristentiszteletek szervezője életének 94. évében váratlanul elhunyt. A helyi zsidó temetőben helyeztük örök nyugalomra. Gyászolják: fiai, Péter és Tamás, menyei, Rózsa és Kriszti, unokái és dédunokái.

Heisler András: Megyünk előre a magunk útján

– Ha nem tudjuk növelni aktivitásunkkal az elérhető zsidók számát, a neológia néhány évtized alatt megszűnhet Magyarországon. Ez a világos helyzet, ez a mi felelősségünk, ezt kell érzékelnie minden zsidó vezetőnek – mondta a Mazsihisz.hu portálnak adott évzáró-évindító interjújában Heisler András. A Mazsihisz elnöke beszélt a 2018-as év eredményeiről, a 2019-re meghirdetett Közösség Évéről, s arról is, hogy miért indul újra az elnöki posztért.

Mozgalmas évet hagyunk magunk mögött mind politikai, mint kulturális értelemben, ráadásul 2018-ban a Mazsihiszt és önt személyesen is érték támadások. Amikor beléptem az irodájába, mégis azt mondta, hogy optimista. Mi ad okot erre az optimizmusra?

A 2018-as évben olyan dolgokat sikerült megvalósítanunk, amelyekre közösségünk büszke lehet. Hadd kezdjem az adóforintokból befolyt egyszázalékos támogatással, ez ugyanis jelzésértékű a tevékenységünk elfogadására nézve. Hiszen miközben az egyházaknak fölajánlható egyszázalékos támogatás mértéke országos szinten jelentősen csökkent, a Mazsihisz azon talán három egyház egyike volt, amely növelni tudta eredményeit. 2017-ben összesen 8025 fő 50 millió 22 ezer forintról rendelkezett a javunkra, míg 2018-ban 8268 főtől mintegy 56 és fél millió forint támogatás érkezett. Köszönjük mindenkinek! Ezek a számok azt jelentik, hogy szervezetünk jó irányt jelölt ki magának, s ezt az irányt a közösség visszaigazolta. Izrael hetvenéves születésnapjára szervezett faültésünknek nemzetközi visszhangja volt, azóta partnerszervezetünkkel (KKL) oktatási együttműködést alakítottunk ki. Megújult a szegedi zsinagóga. De a határaink mellett élő magyar zsidókról sem feledkeztünk meg, ami ráadásul a kormány nemzetpolitikai törekvéseivel is találkozik. Olyan magyarlakta településeken szerveztünk zsidó kulturális napokat, mint Kolozsvár vagy éppen Beregszász. Büszkék vagyunk rá, hogy programjaink sikerrel zárultak. Akár a székesfehérvári zsidó napok, amelyeket első alkalommal szerveztünk meg 2018-ban a helyi közösség támogatásával. Amikor megköszöntük Cser-Palkovics polgármesternek az együttműködést, jelezte, hogy a pozitív visszhang alapján szeretnék a kezdeményezést folytatni. Ugyan ki emlékszik már a Hóman-sztorira? Pozitív üzenetek, kooperációk kellenek, s képesek vagyunk ilyeneket létrehozni. Ezért vagyok optimista. Kulturális programsorozatainkkal hozzájárultunk a főváros-centrikusság oldásához is. A Budapest-centrikusság a Mazsihiszre is jellemző, azon objektív adottságnál fogva, hogy az országban Budapesten él a legnagyobb zsidó közösség, ám tudatában vagyunk annak, hogy a vidéki zsidó közösségekért is felelősséggel tartozunk. Ennek jegyében a 2019-es költségvetésben nagyobb összeget terveztünk be a vidéki hitéleti tevékenységek támogatására. Szomorú, de tény, egyes vidéki hitközségeinknél a legfiatalabb tag is hatvan éven felüli. Stratégiai kérdés ezért számunkra a vidéki közösségek sorsa, jövője, és a régiókba szerveződés bátorítása. Ez utóbbira jó példa a nyugat-magyarországi régió önszerveződése. Célja összefogásra, aktivitásra serkenteni az ottani apró hitközségeket.

A Mazsihisz vezetősége 2019-et a Közösség Évének hirdette meg. Miről van szó?

A korábbi évekhez képest a Mazsihisz már az elmúlt esztendőkben is nyitottabban fordult a magyar zsidó közösség és a magyar társadalom felé. Együttműködéseink legtöbbje eredményes volt, említhetem akár a Maccabi VAC-cal, a Centropával, vagy akár a Szochnuttal kialakított projektjeinket. 2019-ben ezt a folyamatot szeretnénk bővíteni, partneri kapcsolatot ajánlunk és üzenünk a közélet szereplői felé: a Mazsihisz számára fontos a társadalmi felelősségvállalás. A Közösség Éve nem szlogen, hanem szemlélet és – reményeim szerint – megvalósuló program. Gerince már van, a részletekkel kell majd kitölteni. A közösségépítés talán legfontosabb elemei a Mazsihisz célcsoportját megszólító rendezvények, események és a korszerű kommunikáció. Fő törekvésünk, hogy vallási eseményeinket, tradícióinkat megélhessék azok is, akik ma még nem kötődnek közösségeinkhez. Siker volt a közel ötven helyszínen megtartott chanukkai eseménysorozat, amely a három-négy éves kisgyermekektől kezdve minden korosztálynak professzionálisan szervezett és kommunikált rendezvényeket kínált országszerte. Örülünk a sok ezer résztvevőnek és a számos pozitív visszajelzésnek. A 2019-es év sikeréhez azonban a Mazsihisz választott vezetőinek, menedzsmentjének és rabbijainak egységére lesz szükség. Belső széthúzással mindent le lehet rombolni, ezért nem szabad szó nélkül hagyni azokat a mozgásokat, melyek a közösség többségi akaratával ellentétesek.

Heisler: Büszkék vagyunk rá, hogy programjaink sikerrel zárultak.

Az év egyik fontos története, hogy Kovács András szociológus vezetésével sok év után újra fölmérték a hazai zsidóság szociológiai jellemzőit, eszerint hazánkban mintegy 100 ezer, valamilyen mértékben zsidó identitással rendelkező ember élhet. A legtöbben számon tartják ugyan származásukat, de szorosan nem kötődnek sem egyházhoz, sem valláshoz. Hogyan lehetne eljutni ezekhez az emberekhez, és miképpen lehetne megszólítani őket?

Igen, a Közösség Éve program pontosan erre a felmérésre történő egyik reakciónk. Ma ez jelenti az egyik legnagyobb kihívást számunkra. A zsidók nyolcvanöt-kilencven százalékát egyik formális zsidó szervezet sem képes elérni. Nyitnunk kell feléjük, ez az alapgondolata a változó világra nyitott, sokszínű zsidóságot fókuszba állító stratégiánknak. Az elv helyes, a végrehajtás több tekintetben még gyenge. Jövőre újabb eredményeket kell produkálnunk. Elemeznünk kell munkánkat és felhasználni a tapasztalatokat. Csak néhány hete gyújtottuk meg chanukka lángjait – ez talán jó példa. Szövetségünknél a középpontba a közösség tagjai kerültek, újszerű programokkal jelentős létszámokat mozgattunk meg, míg mások inkább VIP-eseményként kezelték az ünnepet, kevésbé koncentráltak magára a közösségre. Meggyőződésem szerint a mi utunk volt a helyes.

Mi kellene ahhoz, hogy erősebb legyen a Mazsihisz?

Egység. Nemcsak névben, nemcsak szlogenben, hanem cselekvésekben. Az kellene, hogy egy irányba tartva minél több zsidó emberhez jussunk el. A hozzánk bizalommal fordulók kapcsolódási lehetőségeit ne korlátozzuk, hanem helyette szélesítsük azokat, legyen minden barátunknak lehetősége bekapcsolódni a tanulásba vagy az aktív munkába. Természetesen nem vallási reformról beszélek, hiszen vallási reformot nem hirdettünk, és nem is fogunk. A neológia marad az, ami. Nekünk az a dolgunk, hogy kapukat nyissunk a szekuláris, nem vallásos, vagy csak kevéssé vallásos zsidók felé. Mindenki felé, aki elfogadja értékeinket és ajánlatunkat. Ha nem tudjuk növelni aktivitásunkkal az elérhető zsidók számát, a neológia néhány évtized alatt megszűnhet Magyarországon. Ez a világos helyzet, ez a mi felelősségünk, ezt kell érzékelnie minden zsidó vezetőnek.

Amiből a magyar társadalom idén leginkább csak annyit látott a médiában, hogy a „zsidók" a Sorsok Háza miatt összevesztek a pénzen. Hogyan alakulhatott ki ez a helyzet?

Ennél kicsit rosszabb a helyzet. Maga az „összeveszés" már önmagában is párbeszédet jelent, de még itt sem tartunk. A Sorsok Háza ügyében bennünket az EMIH soha nem keresett meg, a kormánnyal teljes titokban kötött paktumot, a bejelentést követően Köves Slomó soha nem hívott fel telefonon – mint ahogy interjújában valótlanul állítja. A Sorsok Házával kapcsolatban hamis kommunikációt folytatnak azok, akiknek ez áll érdekükben. Ennek kapcsán néhány dolgot hadd rögzítsek. Első: a Mazsihisz nem harcol azért, hogy mi valósíthassuk meg a beruházást, sőt, a Mazsihisz még csak nem is akadályozta a Sorsok Háza megvalósítását. Mi garanciát kérünk a történelem hiteles bemutatására. Ilyet eddig nem kaptunk. Amennyiben segítségünket kérik, tekintélyes szakembergárdával állunk a kormány rendelkezésére, de nem mi akarunk sem a beruházás megvalósítói, sem működtetői lenni. Második fontos tény: a kormány döntése értelmében a beruházás a Köves Slomó által vezetett EMIH-hez került, amely együttműködik Schmidt Mária elhíresült közalapítványával. A Mazsihisz ezt a kormánydöntést bírálja. Elvi kifogásunk, hogy a holokausztot nem szabad zsidó belügyként kezelni, a holokauszt az egész magyar társadalom tragédiája, s mint ilyen, része a magyar történelemnek. A holokausztra való emlékezés ezért nem egy zsidó szervezet, hanem a magyar állam feladata. Amennyiben ezt a magyar állam egy zsidó szervezetre bízza, akkor eltolja magától az emlékezés felelősségét és bezárja azt egy virtuális gettóba. Vannak praktikus kifogásaink is: az egyik maga az EMIH, amely álláspontunk szerint szakmailag nem felkészült a feladatra, nincsenek sem intézményei, sem kutatói, sem szakemberei, sem gyakorlata, sem tapasztalata ebben a kérdésben. Húsz éve deklarálja, hogy nem a holokausztta l, hanem a vallással kíván foglalkozni. Ez önmagában legitim álláspont, de ilyen háttérrel elfogadni a Sorsok Házára vonatkozó megbízást nem felelős magatartás. Másik kifogásunk Schmidt Mária, akit a nemzetközi holokausztkutató intézmények hiteltelennek és a feladatra alkalmatlannak tartanak. Mi pontosan ezért gondoljuk úgy, hogy a kormány döntésének kockázata vállalhatatlan. Nem tudom, mi lesz az ügy kifutása, de azt igen, hogy mi volna a helyes kompromisszum: javaslatunk szerint a kormánynak fel kellene vennie a kapcsolatot e témában jártas nemzetközi intézményekkel, elsősorban az International Holocaust Remembrance Alliance-szal, amelynek elnökségét két éve éppen a magyar kormány látta el. Ott megvannak a hiteles szakemberek, rájuk lehet támaszkodni egy új konstrukció kidolgozásában. Velük arcvesztés nélkül ezt meg lehet tenni. A Mazsihisznek érdeke, hogy az új holokausztközpont világhírű intézményként és ne hírhedt projektként váljon ismertté. A keretek ehhez adottak, szükség lenne azonban egy kormányzati korrekcióra.

Annyira beleállt ebbe az ügybe, hogy személyeskedések céltáblája lett: a Figyelő hírhedt címlapján úgy néz ki, mint egy bűnöző, míg a saját magát „történésznek" nevező Köves Slomó egyszerűen „ruhakereskedőnek" titulálta önt egy izraeli interjúban. Ezek után fölhívta Köves urat azzal a kéréssel, hogy ne sértegesse önt? Egyáltalán, hogyan lehet feloldani egy ilyen személyeskedővé vált konfliktust?

Ezzel a megjegyzésével nagyon mélyre süllyedt az EMIH vezető rabbija. Ami pedig a Figyelő címlapját illeti: úgy ábrázoltak, mint egy zsidó maffiavezért. A közélet reakciója azonban megnyugtatott. A kiállás elképesztően heves volt irányomba. Sokan elítélték az antiszemita provokációt, rengetegen mellém álltak belföldön és külföldön. Nemzetközi zsidó szervezetek, izraeli kormánytagok, nagykövetségek, magyar hitközségek, civil szervezetek és magánszemélyek részéről olyan szolidaritásban részesültem, amilyenről soha életemben nem álmodtam.

Ugyanakkor a magyar zsidó szervezetek közötti villongásoknak hosszú távon a magyar zsidó közösség látja kárát. Ön szerint van esély a megegyezésre, kibékülésre, az egymás felé fordulásra?

Igaza van, ez a konfliktus rosszat tesz a magyarországi zsidóságnak. A Sorsok Háza körül kialakult helyzetért nem a Mazsihisznek, hanem az EMIH-nek van múlhatatlan felelőssége. Egy, a kormány felé végtelenül szervilis szervezetről van szó, amely már ott tart, hogy közvetlenül is bele kíván avatkozni a Mazsihisz belügyeibe. Pedig ha mindenki azzal foglalkozna, ami rá tartozik, akkor előrébb tartanánk. 2019-ben mi igyekszünk majd azzal törődni, ami ránk tartozik, feladatokból az idei évre is jut bőven. Időrendben haladva, ilyen lesz tavasszal az új Jeruzsálem park átadása a Lánchíd és a Várkert Bazár között. Májusban tisztújítás a Mazsihiszben, ami akár a demokrácia ünnepe is lehet. Harmadik fontos és kiemelt feladatunk a Maccabi Játékok magyarországi lebonyolításában való részvételünk, amely projekt a kormány nagyvonalú támogatásával valósul meg. Kétezer-ötszáz sportolót várunk egy hatalmas rendezvénysorozatra a sport, a kultúra és a zsidó tradíció jegyében. Végül megemlítem a Rumbach Sebestyén utcai, felújított zsinagóga megnyitását, ahol a múzeum mellett új közösségi tér jön létre. E jelentős események miatt neveztük el 2019-et a Közösség Évének. Programunk alapja ugyanis egy erős, önálló, független zsidó szervezet építése a közösség érdekében. Erről beszéltem a legutóbbi közgyűlésünkön is. Nincs félnivalónk, megyünk előre a magunk útján. Mindeközben a Mazsihisz nem kíván foglalkozni sem alaptalan rágalmakkal, sem rágalmazókkal, hanem a közösség építésére kíván koncentrálni. A Mazsihisz a jövőben a fentiekben felsorolt mérföldkövek mentén kíván dolgozni a kontraproduktív viták helyett. A „változó világra nyitott zsidóság" további fejlődés előtt áll. A Mazsihisz még inkább közösségközpontú kíván lenni, egyre inkább a teljes magyar zsidóságot kívánja szolgálni.

Ha már a tisztújítás szóba került: ön újraindul a Mazsihisz elnöki posztjáért?

Igen. Amennyiben abban a megtiszteltetésben részesítenek, hogy megválasztanak, akkor számomra a következő ciklus egyben az utolsó lesz, hisz éppen az én elnökségem alatt és támogatásomra fogadta el a közgyűlés, hogy egy elnök csak két teljes ciklust vezethessen végig. A Mazsihisz elnöke ugyanis rettenetes közéleti darálóban dolgozik, ebben az idegőrlő munkában nyolc-tíz év alatt az ember elhasználódik, motivációi csökkennek. Magamról úgy gondolom, van még bennem annyi lendület, erő és elképzelés, ami a következő négy évre kitart. Szép lenne, ha a választások előtt a jelöltek nyílt vitákban méretődnének meg. Ebben én biztos partner leszek.

K. Zs.

Ferenc pápa: a zsidó és a keresztény vallásnak közösen kell szolgálnia az emberiséget

A pápa azt írta a Barátság Bibliája című könyv előszavában, hogy a két történelmi vallásnak közösen kell szolgálnia az emberiséget.

A zsidó és a keresztény vallás közötti múltbéli ellentétek feloldását, a keresztények és zsidók közötti barátság erősítését szorgalmazta Ferenc pápa a Barátság Bibliája című könyv előszavában, amelyből az Osservatore Romano szentszéki napilap közölt részleteket.

Ferenc pápa kijelentette, tudatában van, hogy a *„tizenkilenc évszázadnyi zsidóellenes kereszténységgel"* szemben kevés a néhány évtizede tartó párbeszéd. Mégis – mint hangsúlyozta – az utóbbi időben a helyzet változott, és *„nagyobb intenzitással kell dolgozni a bocsánatkérésen és a kölcsönös ellentétek okozta károk enyhítésén"* – írta a katolikus egyházfő.

A pápa a Barátság Bibliája című, Részletek a Tórából/Pentateuchusból zsidó és keresztény kommentárokkal alcímű könyvhöz írt olasz nyelvű bevezetőt.

A kötet az olasz püspöki kar (CEI) gondozásában jelenik meg az MTI beszámolója szerint. Az olasz egyház hagyományosan január 17-én ünnepli a zsidóság napját, amelyet a kereszténység zsidó gyökereinek és a két vallás közti párbeszédnek szentelnek. A zsidóság napját a katolikus egyház Lengyelországban, Hollandiában és Ausztriában is megtartja.

Előszavában Ferenc pápa megjegyezte, a keresztények számára *„létfontosságú"* a zsidó hagyomány ismerete. Kifejtette, a zsidó és a keresztény vallást azonosító értékeket, tradíciókat, *„a nagy meglátásokat"* az emberiség szolgálatába kell állítani.

A pápa hozzátette: a két vallás közti párbeszéd legjobb módja nem a kizárólagos nézetcsere, hanem közös projektek megvalósítása a kölcsönös barátság tiszteletben tartásával.

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Argentína

Ivan Cherjovsky, a Buenos Aires-i Egyetem antropológusprofesszora és *Melina Serber* filmrendező dokumentumfilmet készítettek a Santa Fé tartományban lévő Moisés Ville történetéről Argentin Jeruzsálem címmel. Az 1889-es ukrajnai pogromok elől menekülő mintegy 800 hittestvérünk hozta létre két évvel később a települést Maurice de Hirsch báró alapítványának támogatásával. Ez volt az első zsidó farm Latin-Amerikában. A báró 600.000 hektár mezőgazdasági területet vásárolt a telepesek számára. A fénykor a múlt század harmincas éveiben volt, amikor Moisés Ville-ben és környékén több mint ötezren éltek, kilencven százalékban zsidók. A második világháború után megkezdődött a lakosság, elsősorban a fiatalok elvándorlása a nagyobb városokba és az Egyesült Államokba. Jelenleg mintegy 3000-en élnek a kisvárosban, akiknek alig tíz százaléka zsidó. A közösségnek korábban négy zsinagógája volt, ma már csak egy működik. A gyerekek számára még fenntartanak egy vasárnapi iskolát, és megőrizték a Kadima Színházat is. A településsel kapcsolatos páratlan kincsek a helyi múzeumban vannak kiállítva. Az argentin hatóságok Moisés Ville-t a nemzeti kulturális örökség részének nyilvánították, és kezdeményezték, hogy az UNESCO minősítse a világörökség részévé. A dokumentumfilm készítőinek célja, hogy Moisés Ville és a „zsidó gaucsók” hallatlanul érdekes története megmaradjon az utókor számára is.

Argentína. Kadima Színház, Mosés Ville

Fülöp-szigetek

Az első kriptozsidók a 16. században érkeztek Spanyolországból. Jelentősebb bevándorlás az első világháború után Oroszországból történt az Egyesült Államokhoz tartozó területre. Az első zsinagóga 1922-ben épült. A második világháború előtt mintegy 500 zsidó, köztük számos amerikai élt a fővárosban, Manilában. *Manuel Luis Quezon*, az ország első alkotmányos elnöke engedélyezte a náci terror elől Németországból és Ausztriából menekülő mintegy 1200 hittestvérünk befogadását. A japán megszállók az Európából érkezett zsidókat nem bántalmazták, az amerikaiakat viszont internálták. A második világháború után, 1946-ban az ország függetlenné vált. Az egykori üldözöttek többsége az USA-ba távozott, és csak kevesen maradtak a Fülöp-szigeteken. A háborúban megsemmisült templom pótlására 1983-ban adták át a Bét Jákov közösségi házat, amelyben zsinagóga, mikve, vasárnapi iskola, könyvtár és kóser konyha működik. A közösségnek állandó rabbija van, az istentiszteletek szefárd rítus szerint zajlanak. A 110 millió lakosú országban élő zsidók száma 150-200 fő, de a templomot sok külföldi turista is felkeresi. Az ország jó kapcsolatokat ápol Izraellel. *Rodrigo Duterte* elnök tavaly hivatalos látogatást tett a Szentföldön.

India. Itt nyugszik Sillamon Nussim Cajee

India

A Mumbai (korábban: Bombay) Madanpura városrészében található Padmakar Tukaram kertben végzett munkák során egy héber feliratú sírkövet találtak. A 45 éves korában, 1828-ban elhunyt Sillamon Nussim Cajee nyugszik ott. Szakértői vizsgálat megállapította, hogy a kert egy évszázadokkal korábbi zsidó temető fölé épült. Később egy zsinagóga is létesült a területen. A hitközség képviselői is megerősítették a sírkő eredetét. Az első zsidók a 18. század közepén érkeztek az indiai nagyvárosba. Hittestvéreink száma jelenleg mintegy négyezer fő, akik több zsinagógát és más vallási intézményt tartanak fent Mumbaiban. A hindu

Marokkó. Serge Berdugo és VI. Mohamed

többségű országban jó az együttműködés a muzulmán és a zsidó hívők között.

Marokkó

VI. Mohamed uralkodó meghívására január közepén ötven rabbi érkezett többnapos hivatalos látogatásra Franciaországból, Izraelből, az USA-ból és más országokból. A tanácskozáson megemlékeztek a helyi Chábád-szervezet alapításának 70. évfordulójáról, és méltatták az országban tapasztalható politikai stabilitást, valamint a különböző kultúrák békés egymás mellett élését. VI. Mohamed és a kormányzat toleráns a vallási csoportokkal, és egyes európai országokkal ellentétben ott nem tapasztalhatók antiszemita jellegű atrocitások. Az ünnepség központi rendezvényének fővédnöke *Serge Berdugo*, a marokkói hitközségek központi tanácsának főtitkára volt. Az észak-afrikai országban a múlt század ötvenes éveiben még 250.000 zsidó élt, akiknek többsége Izraelbe és Franciaországba távozott. Hittestvéreink száma jelenleg 2000-2500 fő.

Kovács

MEGHÍVÓ

1944. novemberben, decemberben az óbudai–újlaki téglagyár volt több ezer budapesti zsidó gyűjtőhelye. Szörnyű állapotok uralkodtak, rengeteg beteg volt, de orvosi segítséget nem kaptak.

Megemlékezést tartunk

ezen a helyen, és szeretettel várunk mindenkit.
Beszédet mond Mészáros György, a MEASZ alelnöke és dr. Lebovits Imre holokauszttúlélő.
Az emlékezés helye: III. ker., Bécsi út 134–136.
Ideje: 2019. február 15., 13 óra

Egy BMW-ről egyetlen mondatban

Mordeháj úr a Lili Sára nevű kislányával várakozott a járdán, amiben még nem volna semmi különös, csakhogy ez a várakozás éjjel fél kettőkor történt, amikor egy öt és fél éves leánykával járdán álldogálni nem szokás, pontosabban nemhogy járdán, de sehol sem, éjjel fél kettőkor egy kisgyermeknek ágyban a helye, még akkor is, ha olyan tündérfalatról beszélünk, mint Lili Sára, csakhogy ez a tündérfalat annyira rosszul lett, hogy este nyolckor be kellett vinni a Heim Pál Gyermekkórházba, ott vizsgálgatták tudós doktorok, írtak is neki, Mordeháj úr tehát olvasott, miközben a szívkamráiról kisebb-nagyobb darabokban szakadozott le a biovakolat, ilyen a normál szülői üzemmód, ha beteg a gyerek, az ember nézi a beteg gyereket, s közben megszakad itt-ott a szíve, de azért Mordeháj úr igyekezett erősen tartani magát, legalábbis a kislánya előtt, mert nem akarta, hogy Lili Sára megijedjen, na persze amikor Lili Sára kézfejét megszúrták, hogy kanült telepítsenek bele, akkor Mordeháj úrnak is elöntötte a szemét a könny, el is kellett fordulnia, hogy a leányka meg a kanültelepítő nővér észre ne vegye, de azért pár óra alatt túlestek minden vizsgálaton, kiderült, hogy a gyereket nem kell benntartani a sürgősségin, ó, Istenem, suttogta Mordeháj úr, akkor hát nem túl nagy a baj, szóval negyed kettő után pár perccel már ott állt a kislánnyal az Üllői úton, a megrendelt taxit várták, szótlanul álldogáltak a rettenetes hidegben, remegve nemcsak a hidegtől, de az átélt kalandoktól is, elvégre most voltak először itt, s nem tudták, hol éri őket a reggel, vajon otthon-e vagy egy kórházi műtőasztalon, és erősen reménykedtek benne, hogy a taxi gyors lesz, erre megvolt minden ok, hiszen alig volt forgalom, a kórházzal szemközti közlekedési lámpa előtt, ahol máskor hosszú sorokban kígyóznak a kocsik, most csak négy-öt autó várt a zöld jelzésre, és egyszerre csak Mordeháj úr azt vette észre, hogy egy sötét színű BMW kiválik a többi kocsi közül, lehúzódik a járda szélére, és így szól ki belőle a sofőr, sziasztok, elvihetlek titeket, mire Mordeháj úr meglepetésében nem tudott mit válaszolni, hiszen eleve egy sötét BMW-ről volt szó, a kelet-európai utak e veszett farkasáról, amelyre általában nem vonatkoznak a közlekedési szabályok, szóval ha Mordeháj úr teheti, a BMW-ket messziről elkerüli az utakon, hadd rohanjanak bőgve és veszettül a végzetükbe, ám ez a BMW szelíden morgott, és a sofőr mosolygós, sőt, derűs volt, ez is milyen már, éjjel fél kettőkor mosolygósan, sőt, derűsen vezetni, és amikor Mordeháj úrnak megjött a szava, azt válaszolta annak az ismeretlennek, hogy köszönöm szépen, nem is gondoltam volna, hogy vannak ilyen rendes emberek ebben az országban, mire a sofőr megint elmosolyodott, ugyan már, szálljatok csak be, erre persze Mordeháj úr szabadkozni kezdett, már megrendeltük a taxit, válaszolta, szóval menjél csak tovább, de ígérem, hogy nem felejtelek el, a sofőr erre elköszönt, s elhajtott, mert időközben zöldre váltott a lámpa, ó, Istenem, sóhajtotta Mordeháj úr, köszönöm szépen, ezzel az élménnyel egy darabig, nem sokáig ugyan, de igenis beérem.

Kácsor Zsolt

Náci is, mesüge is – be akart térni

Bűnösnek találta és börtönbe zárta a bíróság azt a házaspárt, amely Hitler után nevezte el a gyerekét, mivel egy illegális neonáci csoportnak voltak a tagjai.

A birminghami királyi bíróság szerint 6 ember, köztük a 22 éves Adam Thomas és a 38 éves Claudia Patatas is csatlakozott az illegálisan működő Nemzeti Akció nevű csoporthoz.

Thomas hat és fél, Patatas öt év börtönbüntetést kapott.

A bírók elmondták, hogy a házaspár saját bevallása szerint azért adta a gyereknek az Adolf nevet, hogy ezzel tisztelegjen a náci diktátor emlékének. Az otthonuk svasztikákkal és

ku-klux-klanos ikonográfiákkal van feldíszítve, több fotón pedig az látható, hogy Thomas a magasba tartja a fiát a lakásukban, miközben KKK-s csuklya van a fején.

Nemrégiben számolt be a Jewish Chronicle arról, hogy Thomas korábban hónapokat töltött Izraelben, és szeretett volna áttérni a zsidó vallásra. Még jesivába is járt Jeruzsálemben, mielőtt elfordult a zsidóságtól.

A Machon Meir-i jesiva szóvivője akkor azt mondta: „Valóban tanult nálunk ez az ember, de egy idő múlva érzékeltük, hogy egy igazi mesüge. Ez nem volt egyértelmű az elejétől kezdve, mert viszonylag járatos volt a Tórában, kellemes volt a stílusa, kedves ember benyomását keltette.”

„Fantasztikus memóriája volt, és szenvedélyesen érdekelte a Tóra. De volt egy sötét oldala is, és nyitottsága az extrémizmusok iránt. Amikor erre rájöttünk, már tudtuk, hogy nincs helye köztünk.”

A Machon Meir megerősítette, hogy Thomas „Ávi Thomas” néven iratkozott be hozzájuk, az osztálytársainak pedig Ávi Ben Ávrahámként mutatkozott be.

Thomas és Patatas Portugáliából származnak. A Nemzeti Akció egy másik tagjával folytatott beszélgetés során Patatas azt mondta: „minden zsidót el kell pusztítani”, Thomas pedig arról beszélt, hogy „elviselhetetlenek a nem fehér emberek”.

Kibic

IZRAELI SZÍNES

Így áll a fogászat

Az izraeli kormány egyhangúlag elfogadta a fogászati ellátás reformját. Ennek keretében a 75 év felettiek fogászati kezelés igénybevételekor támogatásban részesülnek.

Néhány adat: elsősegély igénybevételekor fizetendő összeg: 68 sékel. Évente egyszer ingyenes vizsgálat. Két fénykép szintén ingyenes évente, a panorámafelvétel kétévente 34 sékel. Szintén ingyenes évente egyszer a fogkő-eltávolítás. Húzás: 34 sékel, a gyökérkezelés díja 136 sékel.

Izraelben jelenleg 800 ezer fő a 65 év felettiek száma, ennek fele 75, negyede 85 évnél idősebb.

Yaakov Litzman egészségügyiminiszter-helyettes ezt is, mint a gyerekek fogászati kezelésének ingyenessé tételét, a társadalmi igazságosság részének tekinti, és büszke a megvalósítására.

A gyerekfogászat ingyenessé tétele több lépcsőben valósult meg, 2005-ben nyolcéves, tavaly már 16 éves korig terjedt ki. Idén január elsejétől az ingyenesség a 18. életév betöltéséig vehető igénybe.

Leharpress

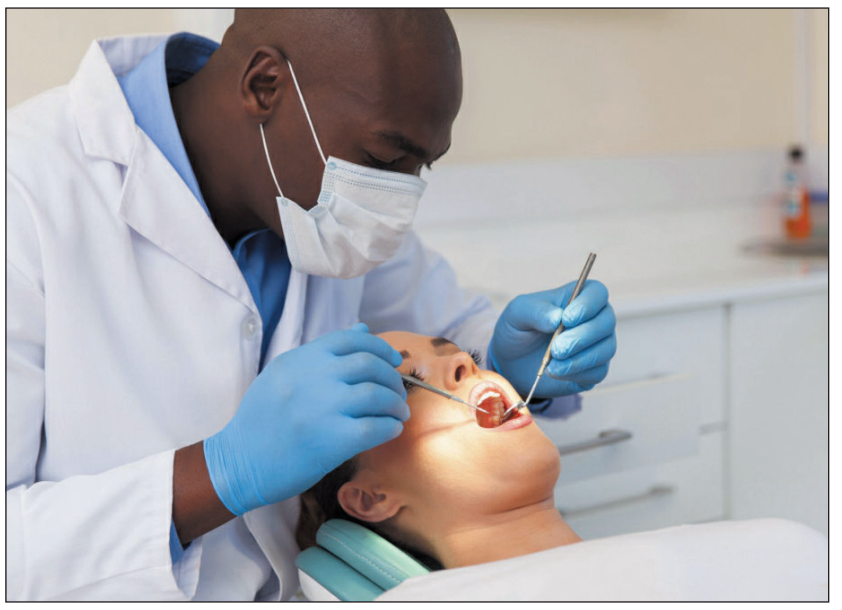

Vita a tengerből nyert ivóvízről

Az izraeli ivóvíz mintegy háromnegyedét jelentő sótalanított tengervíz magnéziumos dúsításán vitatkoznak Izraelben a legújabb egészségügyi kutatások alapján – adta hírül az MTI a Times of Israel nyomán.

Izraelben évente mintegy 600 ezer köbméter tengervizet sótalanítanak, jelenleg ebből nyerik az ivóvíz 70 százalékát, és újabb sótalanítók építésével ez az arány növekedni fog a jövőben. Ennek köszönhető, hogy elég víz jut a háztartásoknak és a mezőgazdaságnak, noha a kirívóan csekély csapadékmennyiség miatt száz éve nem mért alacsony szintre csökkent a legnagyobb édesvízkészletet biztosító Kinneret-tó.

A sótalanított tengervíz az elmúlt évtizedben fokozatosan egyre nagyobb részét adta Izrael vízellátásának. Az utóbbi években azonban az egészségügyi minisztérium szakemberei arra hívták fel a figyelmet, hogy a sótalanított tengervízből hiányzik számos olyan ásványi anyag, amely a természetes ásvány- és forrásvizekben megtalálható.

A legnagyobb gondot a magnézium hiánya okozza. Az ország legnagyobb egészségbiztosítási pénztára, a Klalit 178 ezer páciens adatait elemző kutatást végzett erről.

Az eredmények szerint hat százalékkal többen szenvedtek szívbetegségben s kaptak szívinfarktust azon területek lakói közül, ahol az ivóvizet sótalanítással nyerik, szemben azokkal a területekkel, Felső-Galilea vagy a Golán-fennsík lakóival, ahol az embereknek jelenleg nincsen hozzáférésük a sótalanított ivóvízhez.

Ezért az egészségügyi minisztérium, a világon elsőként, literenként 20–30 milligramm magnézium hozzáadását javasolja a sótalanított ivóvízhez, hogy a természetes forrásvizekkel azonos magnéziumszintre jusson. Ennek a dúsításnak azonban igen magasak lennének a költségei, a minisztérium szerint évi 60 és 180 millió sékel (5–15 milliárd forint) között, míg a vízügyi hatóság szerint 600 millió sékelbe (csaknem ötvenmilliárd forintba) kerülne.

Izrael sokéves vita és hároméves szünet után tavaly ismét dúsítani kezdte fluorral az ivóvizet a fogszuvasodás csökkentésére. Az újabb beavatkozás ellenzői szerint nem központilag, hanem mindenkinek magának kellene döntenie egészsége érdekében, és saját belátása szerint tabletták szedésével és étrendje megváltoztatásával kellene biztosítania a megfelelő magnéziumszintet szervezetében.

Látogatók kóstolják a vizet a Hadera melletti sótalanító üzemben
Fotó: Shay Levy / Flash90

Négymillió turista

Az Izraelbe látogató turisták száma soha nem látott mértékben növekszik. A következőkben többek között azt mutatjuk be, hogy pontosan mennyivel érkeztek többen az országba 2018-ban. Az is kiderül, hogy mennyire éri meg Izraelnek a turizmusba fektetni.

2018-ban körülbelül 13 százalékkal több turista látogatott Izraelbe, mint egy évvel korábban, míg 2016-hoz képest 38 százalékos növekedés figyelhető meg. Ezzel egyidejűleg a világjárók száma mindössze 4 százalékkal emelkedett a 2018-as évben.

2018 végén az izraeli turizmusért felelős miniszter, Yariv Levin izgatottan várta, hogy az év utolsó hetében személyesen üdvözölhesse a négymilliomodik Izraelbe látogatót. Az izraeli turizmus történetében ez a magas szám példátlan, de nem is véletlen. A Turisztikai Minisztérium rengeteg pénzt költ arra, hogy világszerte népszerűsítse az országot. 350 millió sékelt (több mint 2 és fél milliárd forint) fordítottak arra a célra többek között az USA-ban, Németországban, Oroszországban, Olaszországban, Angliában, Kínában, Ukrajnában, Brazíliában és a Fülöp-szigeteken, hogy ezekből az államokból több turista érkezzen. Az ezen országokból beutazók növekedésének átlaga eléri az összes látogatószám növekedésének átlagát (13%).

A statisztikák alapján a turisták több mint 60 százaléka keresztény, 22 százaléka zsidó, 12 százalékának vallása nem ismert. A turisták közel két százaléka arab, és kb. ugyanennyi bahai volt közöttük. Egy százalék alattira tehető a buddhista és hindu látogatók aránya. A 2018-ban érkezők 40%-a járt már korábban az országban.

Jelentősen nőtt az Amerikai Egyesült Államokból (813.500 fő), Franciaországból (320.000 fő), Oroszországból (303.200 fő), Németországból (259.500 fő), Nagy Britanniából (200.000 fő) valamint Kínából (100.000 fő) érkezők száma. Zárójelben a 2018-ban beutazók száma látható.

A Turisztikai Minisztérium 145 millió sékelt (több mint 1 milliárd forint) fektetett a szállodák szobaszámának bővítésébe, aminek köszönhetően 3829 új szobát adtak át országszerte.

Izrael közvetlenül turizmusból származó bevétele 2018-ban 24 milliárd sékel volt.

Amikor háború van az országban, a látogatók természetesen biztonságos úti célokat választanak. Ez Izrael esetében sem történik másként. Az elmúlt pár évben azonban a viszonylagos béke hozzájárul ahhoz, hogy egyre többen a zsidó államot válasszák pihenésük helyszíneül.

Zsblog

Tű nélkül is pontos diagnózis

Az új, díjnyertes találmány többek között a rákról, a Parkinson-kórról ad eredményt jóval a tünetek megjelenése előtt. Az innováció egy arab-izraeli professzor érdeme, aki nemrég vette át az Európai Unió innovációs díját.

A SniffPhone egy „elektromos orr”, amely levegővételből készít diagnózist. 86–93 százalékos pontossággal képes jelezni olyan betegségeket is, mint például a rák, a Parkinson-kór és a krónikus vesebetegségek. Mindezt jóval a tünetek megjelenése előtt.

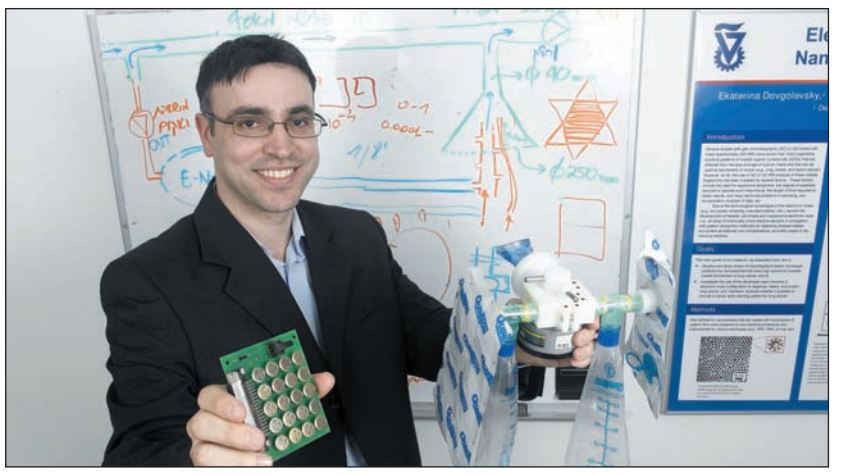

Hossam Haick és a SniffPhone

A találmány a Technion egyik izraeli-arab professzorának, *Hossam Haicknak* az érdeme, aki nemrégiben vette át az Európai Unió innovációs díját a fejlesztésért.

A SniffPhone úgy működik, hogy nanodetektorok továbbítják a légzésből kinyert információkat egy algoritmus számára, amely azonosítja a betegséget, és diagnózist készít a páciens és az orvos számára.

Ez az innováció olyan technológiát teremtett, amely kevésbé fájdalmas és egészségesebb jövőt biztosít valamennyiünk számára.

Kibic

Kilencvenegy emeletes felhőkarcoló épül

Tel-Avivban építi fel Izrael legmagasabb, 91 emeletes felhőkarcolóját az Azrieli csoport.

A spirál alakú tornyot 2,5 milliárd sékelből (188 milliárd forint) húzzák fel hat-hét év alatt az Azrieli-komplexumban, ahol már áll három, más-más formájú kisebb felhőkarcoló – közölte a főleg ingatlanfejlesztéssel foglalkozó és bevásárlóközpontokat üzemeltető vállalatbirodalom.

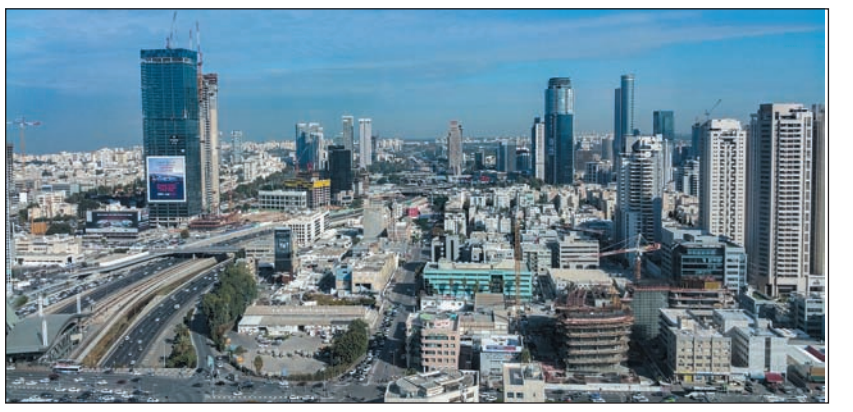

Fotó: Pixabay

Az új felhőkarcolót a New York-i székhelyű Kohn Pedersen Fox tervezi, amelynek nevéhez a világ 10 legmagasabb felhőkarcolója közül öt fűződik. Az épületben irodák, lakások, üzletek lesznek, és egy szálloda is működik majd benne.

A vállalatcsoport közleménye szerint az Azrieli-komplexum negyedik felhőkarcolójának alakja egy csigaház görbületeiből és ősi tekercsek rolnijaiból merít ihletet. A meglévő épületek közül az egyik kör, egy másik háromszög, a harmadik pedig négyzet alakú.

A komplexumban található Izrael egyik legnagyobb forgalmú bevásárlóközpontja, amelyet 13 ezer négyzetméterről 50 ezer négyzetméterre növelnek.

MTI

A bevándorlók több mint fele nem zsidó

A tavaly alijázók 54 százalékát nem ismerik el zsidónak a vallási törvények alapján. Izraelben több százezer „vallástalan” besorolású állampolgárt tartanak számon.

A statisztikai hivatal által nemrég közzétett adatokból derült ki, hogy a 2018-ban érkezett mintegy 30 ezer új bevándorlónak (olé) több mint a fele nem számít zsidónak a vallási törvények alapján. A hazatérési törvény szerint minden olyan személynek joga van Izraelben letelepedni, akinek legalább egy nagyszülője zsidó. A halacha szerint azonban csak az számít zsidónak, akinek az édesanyja zsidónak született vagy betért.

A friss adatok arról tanúskodnak, hogy a 30.300 új bevándorlóból nagyjából 12.600 volt zsidó a vallási törvények szerint, 17.700 azonban nem. Ez azt jelenti, hogy az újonnan érkezők 54 százaléka nem volt zsidó, és csak 39 százalékukat ismeri el a vallás is zsidónak. Tavaly a legtöbb új olé Oroszországból, Ukrajnából, Franciaországból és az Egyesült Államokból érkezett.

Ukrajnából érkezett új bevándorlókat fogad Szofa Landver korábbi bevándorlásügyi miniszter 2017 márciusában

A JTA cikke szerint Izraelben több mint 400 ezer olyan állampolgárt regisztráltak a belügyminisztériumnál, aki „vallástalan” besorolást kapott. Ezt a besorolást többnyire olyan zsidó lakosok kapják meg, akik a bevándorlási törvény alapján zsidóként letelepedhetnek ugyan Izraelben, de a vallási törvények nem ismerik el őket zsidónak.

ÁP/Kibic

Pintér Marc: az élők miatt sem hanyagolhatjuk el a temetőket

Néhány éve a Dunában talált, valószínűleg a nyilasok által a folyóba lőtt zsidó áldozatok maradványainak egy részét 2016 áprilisában a Kozma utcai temetőben helyezték végső nyugalomra. A napokban *Arje Deri* izraeli belügyminiszter pesti útja kapcsán tett ígéretet a nyilasok által a Dunába lőtt zsidó áldozatok még felkutatható maradványainak exhumálására. Deri Twitter-bejegyzése arra utal, hogy Izrael saját ügyének tekinti a kutatást és a temetést is, amelynek részleteiről nem nyilatkozott ugyan, de az ügy kapcsán már most sejteni lehet, hogy ellentmondásokban és vitákban biztos nem lesz hiány, amennyiben valóban sikerül megtalálni és azonosítani a maradványokat.

A viharos érzelmeket kiváltó hír végigsöpört a helyi médián, ráirányítva a reflektorfényt a vészkorszak áldozataira, ugyanakkor – bár kisebb mértékben – a temetőkre is.

Máskülönben az élet megy tovább. Megszokott, hogy kevesebb figyelem jut a hétköznapokra, a temetők és a sírok valódi állapotának feltárására. Tény, hogy akár politikai-kormányzati, akár hitközségi szemmel nézzük, a magyarországi temetőkről igazságtalan lenne azt mondani, hogy az illetékesek nem vagy kevésbé gondoskodnak róluk, de a rendelkezésre álló pénzügyi és humán erőforrások egyre szűkösebbek, miközben a temetők kevésbé szem előtt lévő része járhatatlanná válik.

A médiában többnyire a politikai szálak, illetve a zsidó hitközségek botrányokkal fűszerezett hírei kerülnek elő, miközben a szürke mecénás civileknek alig vagy egyáltalán nincs megjelenésre lehetőségük.

A legnagyobb magyar izraelita temető, közismert nevén a Kozma utcai, amely 1893 óta mintegy 300.000 zsidó sírhely otthona, európai viszonylatban is a legnagyobbak közé sorolható, mintegy 700.000 négyzetméteren több mint 100 parcella található benne. Ekkora nagyságrendű területet teljes mértékben karbantartani a rendelkezésre álló állami támogatással lehetetlen.

Amikor az 56-os szálak összefutnak

Pintér Marc szülei 56-ban indultak útnak Budapestről, és végül Svájcban telepedtek le. Fiuk külhonban született és tanult, majd a kilencvenes években került „haza” egy munkalehetőség révén.

Egy magamfajta könyvtárosnak úgy tűnik, hogy a könyvtári állomá-

nyok digitalizálása nem áll olyan távol a temetői sírok rendezésétől.

Pintér Marc: Eredeti végzettségem közgazdászdoktor, és az általam alapított cég foglalkozik könyvtárakkal. Amikor úgymond hazaköltöztem a kilencvenes évek végén, még a Széchényi Könyvtárban is kartonozták az állományt. Hosszú évek során a nyilvántartás digitalizálásával a jelentősebb magyar és európai könyvtárakban sikerült felszámolni a papíralapú leltárt. Közben megnősültem és gyerekeim születtek, vagyis itt ragadtam. Már az elején foglalkoztatott őseim sírjának a felkutatása, és így jutottam el a Kozma utcába.

A látvány felkavaró, de ugyanakkor kijózanító is volt.

Az elmúlt több mint száz év sírjainak állapota nem egyforma, a friss sírok és a még élő hozzátartozókhoz tartozó parcellák értelemszerűen jó állapotban vannak, és könnyebb is őket karbantartani. A régmúlt történelme azonban szinte átjárhatatlan dzsungellel körülvéve merül a feledés homályába. Miközben a sírok között kutatva megtaláltam távoli felmenőimet, egyre jobban zavart a szemmel látható, napról napra romló látvány. Az én munkám olyan, hogy egyszer csak végére értünk a könyvtári kartonoknak, úgymond „nyugdíjas” lettem, és megengedhettem magamnak egy kis szünetet, így egyre többet gondoltam arra, hogy mit lehetne tenni a Kozma utcai temető helyrehozataláért.

Amikor Fischer Iván (Fesztiválzenekar) gazdasági igazgatóját két különböző helyről, másodjára keresték meg egy jótékonysági koncert ötletével, úgy gondolta, összehozza a feleket. Így ismertem meg Michael Pearlt, aki hasonló terveket szövögetett, mint én, és megalapítottuk a „Kozma Utcai Zsidó Temető Barátai” NGO szervezetet.

Michael Pearl a New York Jewish Week internetes magazinban adott interjújában társához hasonlóan azt nyilatkozta, hogy amikor 1983-ban, 13 évesen holokauszttúlélő édesapjával először látogatott Magyarországra és a Kozma utcai temetőbe, ahol dédnagyszülei és sok más rokon van eltemetve, a látvány mély nyomot hagyott benne. Családja 56-ban menekült Ausztráliába, Michael végül New Yorkban lett sikeres bankár, de az élmények megmaradtak húsz év múltán is.

Első olvasatra egy bankár és egy menő üzletember fúziója már önmagában is a siker záloga. Ismerve a magyar viszonyokat, kezdő civil szervezetként pénzt szerezni és a semmiből elindulni azonban valahogy nem tűnik irigylésre méltónak.

P. M.: Attól tartok, ez az igazság, főleg hazai viszonylatban érezhető a bizalom hiánya, de azért csak sikerült elindulni. Magyarországon én vezetem az ügyeket, de ahhoz, hogy a társam is tudjon segíteni, Amerikában is bejegyeztettük a szervezetet. A tengerentúli adományozók számára sokkal vonzóbb, ha helyben le tudják írni az adóból a támogatást. Természetesen Michael és jómagam is beszálltunk, és két nagyobb, valamint több kisebb adományozó révén eddig nagyjából 10 millió forintot gyűjtöttünk össze, és ezzel a szerény összeggel októberben már el tudtuk kezdeni a munkát. A tél beálltáig pontosan 3 parcellát sikerült helyrehozni, a hideg miatt természetesen le kellett állnunk, de tavasszal folytatjuk tovább.

Pintér Marc számításai szerint a projekt négy év alatt az egész területet „feldolgozná” 1 millió dolláros költségvetéssel. A munka tetemes részét fizetett dolgozók végzik, de fogvatartottak és számos önkéntes is besegít a terepen. A nehéz fizikai munkához a Stihl Kft. 4000 dollár értékben biztosítja a szerszámokat. Az önkéntesek számára azonban, akik főleg idősebb hölgyek, ez a fajta fizikai munka nagyon megerőltető, és nem is várható el tőlük.

A Kozma utcai temetőt azonban a BZSH működteti, ha jól tudom. Ez előnyt jelent vagy hátrányt? Össze lehet hangolni a munkát, egyáltalán szabad a temető területén engedély nélkül bármit is csinálni?

P. M.: Valóban a BZSH a temető fenntartója, és a rendelkezésre álló anyagi lehetőségekhez képest tényleg mindent megtesz a cél érdekében. Arra persze, hogy ki és mennyi pénzt költhet a temetőre, nekünk nincs semmi rálátásunk, és bele kell törődnünk abba, hogy az élők – kórházak, iskolák – sokszor előbbre valók, mint a halottak. Nekünk természetesen engedélyt kellett kérnünk ahhoz, hogy egyáltalán munkálatokat végezhessünk, amit meg is kaptunk, és elmondhatom, hogy a BZSH-val mint szervezettel jó a viszonyunk, de intézményi támogatásokról, legalábbis eddig, nem is mertünk álmodni. Tulajdonképpen tevékenységünket mostanáig kizárólag adományokból, úgymond „állami támogatásoktól mentesen” végeztük.

Egyáltalán, hogy kell egy ilyen projektbe belekezdeni? Kiket és hogyan lehet megszólítani? Például érdeklődött valaki Izraelből?

P. M.: Először a honlapra helyeztük a hangsúlyt, magyar és angol nyelven is leírtuk, kik vagyunk és mit szeretnénk. Kapcsolati tőkénket, ismeretségeinket is bevetjük, de előbb bizonyítani szerettünk volna. A bizalmat úgy lehet elnyerni, hogy a teljes könyvelést átláthatóvá tesszük, és konkrét eredményeket teszünk le az asztalra. Az új amerikai nagykövet rögtön azt válaszolta, hogy kiállít egy csekket, de én arra kértem, először hadd mutassam meg neki a terepen végzett munkánkat, és csak azután döntsön. Egyébként a honlap révén az egész világról jelentkeztek érdeklődők, Izraelből is természetesen. Mindenki a gyökerei után kutatva keresi az évekkel ezelőtt elhagyott, gazzal benőtt sírok között a múltat. Egyébként az izraeliek sokszor héberül írnak, amit én sajnos nem értek, de sokan kutatnak a rokonok után, és azt is szokták kérdezni, hogy vannak-e héber feliratú sírok, és volt, aki el is küldte a szöveget, amit keresett.

Michael Pearl egyébként tud héberül, valószínűleg még a jesivából. Arra a kérdésre azonban, hogy mennyire ortodox vallású, azt válaszolta, modern ortodox, de nem szereti a besorolást. Írjam azt, hogy egyszerűen zsidó, ugyanis „ahhoz túl kevesen vagyunk, hogy különváljunk és csoportokat alkossunk”. Leginkább az a fontos, hogy a temetőben a sírok apáról fiúra szállnak. Most rajta a sor, hogy elhozza a 13 éves fiát, ugyanúgy, ahogyan annak idején őt az édesapja hozta el. Így lesz együtt a múlt, a jelen és a jövő, és biztosítja számunkra zsidóságunk folytonosságát, nyilatkozta a New York Jewish Weeknek.

Ziva/ujkelet.live

KÖNYV

Marcel Reich-Ranicki: Mein Leben

A Wehrmacht Varsóba való bevonulása után néhány héttel úgy rendelkezett az SS, hogy a zsidók szigorúan csak bizonyos városrészben lakhatnak és tartózkodhatnak. Ezért elrendelték a középkorból ismert elkülönítési módot: a zsidóknak zárt városrészben történő elszigetelését. A középkori módszerhez való visszatérést nem lehetett nem észrevenni, még ha máshogyan is nevezték az eljárást. Eleinte kényesen kerülték a „gettó” szó használatát, a plakátok hirdetéseiben éppen úgy, mint az újságokban és a különböző német szolgáltatók levelezésében. Amit létre szándékoztak hozni, azt mindig csak úgy emlegették, hogy „a zsidó lakónegyed”.

A zsidók kötelesek voltak három napon belül Varsó északi, legrondább és legelhanyagoltabb városnegyedébe átköltözni, a kerület nem zsidó lakosainak pedig – holmijukkal egyetemben – el kellett hagyniuk eredeti lakhelyüket és a számukra kijelölt házba kellett rövid határidőn belül beköltözniük. Pánik tört ki mindkét oldalon, háborgott a város. Nyilvánvaló volt, hogy az SS nem számolt rendeletüknek evvel a kellemetlen következményével.

A zsidók számára kijelölt kerületekben nem zsidó tulajdonú gyárak, üzemek is működtek. Hát azokkal mi legyen? – merült fel a kérdés. Egy modern város komplikált szerkezet, nem lehet egész városrészeket kikapcsolni belőle és elkeríteni a szerves egésztől. De a németek erre nem gondoltak Európa legnagyobb zsidó közösségének sorsát intézve. Amit az SS akart, azt ripsz-ropsz nem lehetett megvalósítani, ezért a vezetői kénytelenek voltak először visszavonni a gettóról szóló rendeletüket.

De a zsidók mégsem lélegezhettek fel: a németeknek eszük ágában sem volt lemondani a tervükről. Csak elnapolták a megvalósítását. Eléggé biztosnak látszott, hogy hibás döntésükért kegyetlen bosszút fognak állni, magától értetődik, hogy ki máson, mint a zsidókon!

A Varsóban állomásozó teljhatalmú SS-vezetők csak alacsony képzettséggel rendelkeztek. Többnyire altisztek voltak csupán. A „gettó”, az elkülönített, fallal körülvett, zárt városrész egyelőre nem valósult meg, de az SS és a többi hatóság a zsidókat más módon alázta meg. 1939. december 1-től valamennyi tízévesnél idősebb, Varsó területén tizenkét évesnél idősebb zsidó a jobb karján köteles volt legalább 10 centiméteres, kék Dávid-csillagos fehér karszalagot viselni. Sok varsóinak, ha német vagy lengyel volt, jól jött a potenciális áldozatok kötelező megjelölése. Úgy vélték, hogy a zsidókat senki és semmi nem védelmezi, azaz bárki megverheti, kirabolhatja őket. Reich-Ranicki egyszer nem köszönt egy hasonló korú fiatalembernek, aki ezért megverte. Egy másik meg azért ütlegelte, hogy miért zavarja a köszönésével, hiszen nem barátok!

Bevezették a megjelölt zsidó élelmiszerjegyet. A zsidóknak kevesebb élelmiszer járt, mint a nem zsidó személyeknek. Ebből logikusan következett, hogy a gettó legtöbb lakosának rövid idő alatt erősen leromlott az egészségi állapota.

Létrehozták a Zsidó Tanácsot. A könyv íróját, Marcel Reich-Ranickit fiatal kora ellenére egyperces beszélgetés után alkalmazták. Ebből aztán állandó, szerényen jövedelmező munka lett számára: a német nyelvű levelezést bonyolította. Előtte hosszú évekig Németországban élt, gimnáziumba járt, az irodalom vált a legfőbb érdeklődési területévé, természetes, hogy választékosan, gazdag szókinccsel beszélt németül is, lengyelül is – hiszen gyermekkorát Lengyelországban töltötte, és csak a középiskolát végezte Németországban. Édesanyja német anyanyelvű volt, következésképp ő maga is.

A varsói gettó pár hónappal később jött csak létre. A lehető leggyorsabban be kellett indítani a kommunális szolgáltatásokat.

A német hatóságokkal való kapcsolattartás komoly feladatot jelentett. Egyre több levelet kellett németről lengyelre vagy lengyelről németre átültetniük, ezért létrehoztak egy négy személyt foglalkoztató fordító- és levelezési irodát. Reich-Raniczki is ott dolgozott, sőt, annak ellenére, hogy ő volt a legfiatalabb, mégis őt tették meg vezetőnek. Életében először szerény illetményt is kapott a nem sokkal azelőtt Berlinben érettségizett fiatalember.

„Nem az ösztöneimnek, hanem a szükségnek engedelmeskedve lettem autodidakta” – írja életrajzi könyvében. „Valószínűleg könnyebb dolgom lett volna, ha néhány évig egyetemre járhatok.” A német hatóságok és a Zsidó Tanács által írt minden dokumentum átment a kezén. A levelekben megfogalmazott és halogatást nem tűrő, égető gond volt a zsidó negyedben élők egészségi állapota. Az elkülönített városrészben ugyanis napról napra nőtt a lakosok száma a környékről kényszerbetelepítettek miatt: 400 ezer, majd egykettőre 450 ezer ember zsúfolódott össze a varsói gettóban. Áldatlan állapotok uralkodtak a kórházakban, hiánycikk volt a legtöbb gyógyszer. Alig lehetett szénhez vagy kokszhoz jutni, illetve csak a gazdagok tudták a fűtőanyagot megfizetni. Nem volt elég meleg ruha sem. Ezenkívül a zsidó lakosság tekintélyes része alultápláltságtól szenvedett. Nem csoda tehát, hogy járványok – főként a tífusz – tizedelték az embereket. A Zsidó Tanács vészjelzéseket adott le a város vezetőinek a járványügyi helyzetről. Statisztikai adatokkal jelezték, hogy milyen mértékű a veszély, és hogy elengedhetetlen az azonnali segítség. De a levelek megválaszolatlanok maradtak, a német hatóság nem vette tudomásul, hogy mi történik Varsónak ezen az elkerített területén.

1940 tavaszától a zsidó negyedet „járvány miatt lezárt területté” nyilvánították. Az ott élők nem hagyhatták el a háromméteres fallal, a tetején egyméteres szögesdróttal körbevett városrészt. Az átmenő forgalmat viszont engedélyezték.

A hatóságok azt nyilatkozták, hogy emberbaráti szeretetből kerítették körül a gettót, mert így meg tudják védeni a bentieket a támadásoktól. A lengyel lakosságnak szánt újságokban viszont az állt, hogy a megszálló hatalom kénytelen izolálni a zsidókat, hogy megóvja a német és lengyel lakosokat a tífusztól és egyéb járványos betegségektől, mert ezek a halálos kórok egyre gyakrabban ütik fel a fejüket a gettóban.

A Zsidó Tanácsnak a járvány megszüntetésére irányuló kétségbeesett fáradozása hiábavalónak bizonyult. A német illetékesek megtagadták a segítséget. Ahelyett, hogy a járvány nyilvánvaló okát megszüntették volna, a varsóiakat a gettóba zárt emberek ellen heccelték.

1940. november 16-án lezártak 22 gettóbejáratot, és ettől kezdve éjjel-nappal csak hat, szigorúan ellenőrzött belépőhely működött: két német katona, két lengyel rendőr és két zsidó férfi képezte a 24 órás őrséget. Az utóbbiaknak egyenruhájuk sem volt, csak az előírt Dávid-csillagos karszalag mellett még egy sárga színűt is viseltek, azonkívül egyensapkát hordtak, a mellükön pedig egy kitűzőt, amin egy szám szerepelt. Fegyverük nem volt, csak gumibotot kaptak.

Így lett „járvány miatt lezárt terület” a hivatalosan „zsidó lakóterületnek” nevezett városrészből. Tulajdonképpen egy hatalmas koncentrációs tábor volt a varsói gettó – írja Marcel Reich-Ranicki. Haláltáborként a vasúton pár órányi távolságra található Treblinka szolgált hamarosan.

(Marcel Reich-Ranicki: Mein Leben. Stuttgart, Deutsche Verlags-Anstalt, 11. kiadás)

Fordította és összeállította: Benyó Marianna

APRÓ-HIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITA-PHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Közös képviselet, társasházkezelés, ingatlanközvetítés, ingatlankezelés Budapesten. Dr. Bíró Anna, 06-70-505-9394, 06-70-383-5004, info@drbiroanna.hu

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, névjegykészítés, diplomakötés, könyvnyomtatás a Mammut III. em. 312-es üzletben és a Balogvár u. 1. alatt. Messinger Miklós, +36-20-934-9523, rcontact@t-online.hu

A lengyel zsidóság gyásza

Michael Schudrich, Lengyelország főrabbija gyászközleményt adott ki Pawel Adamovicz gdanski polgármester meggyilkolását követően. Nagy barátunkat vesztettük el

Merénylet áldozata lett

benne – írja többek között Schudrich a lengyelországi zsidóság nevében.

ÚJ ÉLET
a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu
Főszerkesztő: Kardos Péter
Olvasószerkesztő: Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos: Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám: 11707024-22118480
OTP SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN: HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.
Szedés, tördelés: WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák: mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László
ISSSN 0133-1353

Régvolt idők mozisa

A kuplé szerint a körúton mendegélve Berta találkozott egy fess legénykével, aki szívélyesen egy projektográfba invitálta őt mozgóképeket nézni. Az udvarlónak sikerült...

„...mert a Berta nagy liba..., hát elment a mozi-mozi-moziba." S mi lett a mozizások és egyéb párkapcsolati örömök következménye? A dalszerző ezt is megírja: Berta „szemébe könyű rezg. Észrevette, hogy gyanúsan gömbö-gömbölyödni kezd!"

Dal a moziról: 1907-ben volt a premierje a Vígszínházban Kálmán Imre és Heltai Jenő operettjének, amelyben talán először hangzott el az új szó: mozi, és talán az első „reklámja" volt egy új szórakoztatásnak, a filmvetítésnek. Igen, úgy tudni, ebben az idézett slágerszövegben hangzott el először az a Heltai alkotta szó, hogy mozi.

Az egykori Décsi (ma Művész) mozi az Erzsébet körúton

Talán azóta szokás – máig – , hogy „nyelvújítással" hangulatosabbá tegyenek honfitársaink egy-egy kedvenc szót, kifejezést: öcsi, husi, cuki, nőci stb.

Hol tartott a mozizás 1907-ben, a sláger születése idején? Nos, a Zsidó Lexikon és a hangosfilm.hu szerint 1896-ban, 29 évesen kezdett filmfelvételeket vetíteni Kun Regina és Deutsch Sámuel Sopronban született Gyula nevű fia az Ősbudavára mulató termében.

A vetítőapparátot és a filmkópiákat egyenesen Párizsból, a Lumière fivérektől importálta Décsi – azelőtt Deutsch – Gyula. Kosmograf volt a mutatvány nézőt csalogató címe. Két évet várt, míg 1898-ban hivatalos „iparengedélyt" kapott a mozgószínházi vállalkozásra.

Tehát, ha minden igaz, 120 évvel ezelőttre datálható a filmvetítés, a mozis hivatalos elismerése szakmaként.

A család több helyen is nyitott mozgót, s Décsi Gyula lett az új szórakoztatószakma civil szervezetének, a Magyar Moziengedélyesek Országos Egyesületének egyik alapítója és vezetője. Nem elírás az elnevezésben a „Mozi", ugyanis a már említett 1929-es lexikonban szerepel így. Ekkor már az 1907-es Heltai-féle szavunk fénykorát élte!

Azt írták egykoron, hogy a Décsi-féle vetítők eleinte nem voltak túlzottan sikeresek. Lehet, hogy a Bertáról és fess lovagjáról szóló Dal a moziról című sláger – mint reklám – segítette az új szórakoztatást, a mozizást? Valószínű, hogy igen, mert a Décsi család – lakhelyük a Király utca 112.-ben és a Teréz körút 28.-ban volt – meghatározó, aktív részese, résztvevője volt évtizedekig az időközben már hangosfilmeket is vetítő mozis szakmának.

A Décsi fiú, Oszvald is mozis lett. Ő 1969-ig élt, utolsó lakhelye a Lenin körút 88. alatt volt. 1941-ig szórakoztatta a mozilátogatókat.

Ha jól számolom, 1896 és 1941 között, azaz 45 évig mozizott a Décsi család a fővárosban. Még azt is idézném a hangosfilm.hu adataiból, hogy Décsiéknek sok közük volt a Puskin és a Művész mozik egykori üzemeltetéséhez (is).

És ahhoz is, hogy még egy mozis sláger született. Vajon a mozisok is fizették az Eisemann Mihály – Békeffy István szerzőpárost, hogy az Egy csók és más semmi című operett egyik, mozis reklámnak is felfogható slágerét megírják? Ez ugyanis úgy kezdődik, hogy: „Hallod-e Rozika, te, gyerünk a moziba be, tudok egy olyan mozit, hogy valami csuda."

Politzer Tamás

Programajánlat

FEBRUÁR

Spinoza Színház (1074 Budapest, Dob u. 15.)

Február 2. (szombat) 19 óra: La guitarra flamenca – koncert
Február 5. (kedd) 19 óra: Csepeli György: Szorongás és politika
Február 7. (csütörtök) 19 óra: Inotai András előadása
Február 11. (hétfő) 19 óra: Orosz-zsidó dallamvilág – koncert
Február 12. (kedd) 19 óra: Szervét Tibor rendhagyó estje
Február 13. (szerda) 19 óra: Mata Hari – zenés életrajz
Február 14. (csütörtök) 19 óra: A Pulitzer-ügy – dokudráma
Február 16. (szombat) 19 óra: Frida – zenés játék
Február 20. (szerda) 19 óra: Heller Ágnes-est
Február 23. (szombat) 19 óra: Herzl – kávéházi dráma
Február 25. (hétfő) 19 óra: Nagy nevettetők Kabostól Hofiig
Február 26. (kedd) 19 óra: Platón: A védőbeszéd – monodráma
Február 27. (szerda) 19 óra: Gábor György: Mózestől Jézusig
Február 28. (csütörtök) 19 óra: Hamletman – beavató színház

Budai Micve Klub (II. Frankel Leó út 49.)

Február 3. (vasárnap) 18.00: Klubest. A Sarah kulcsa című francia filmdrámát tekinthetik meg kedves vendégeink.
Február 10. (vasárnap) 18.00: Malek Andrea, a kiváló színésznő, énekesnő és édesapja, Malek Miklós, a remek zeneszerző, karmester, muzsikus a Micve Klub vendége. A házigazda Bóta Gábor újságíró.
Február 17. (vasárnap) 10.00: BZSH és Mazsihisz küldöttválasztás.
Február 23. (szombat) 19.00: Keleti Éva, a Kossuth-díjas, Prima Primissima díjas fotóművész, a nagy színházi fotós a Micve Klub vendége. Beszélgetőtársa Bóta Gábor újságíró.

Generációk Klubja (Hunyadi tér 3. I. emelet)

A programok hétfőnként 15 órakor kezdődnek.
Február 4.: Rózsa Péter, a Klubrádió főszerkesztő-helyettese és vendége.
Február 11.: Németh Péter (Népszava) és Kaczvinszky Barbara (szerkesztő, dokumentumfilmes) beszélgetése. Téma: A sorsok tétje és a tények.
Február 18.: Deák Gábor mispochológus és vendége.
Február 25.: A zongoránál örömünkre Fűzy Gábor.

IMAIDŐK

Templomok	Péntek este Febr 8.	Szombat reggel Febr 9.	Péntek este Febr 15.	Szombat reggel Febr 16.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.00	10.00	18.00	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	17.30	9.30	17.30	9.30
Thököly út 83.	17.30	9.00	17.30	9.00
Hunyadi tér 3.	18.00	9.00	18.00	9.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	16.40	8.00	16.50	8.00
Scheiber S. u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	16.40	8.00	16.50	8.00
Alma u. 2.	16.30	8.45	16.30	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	17.00	9.00	17.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	16.40	9.00	16.50	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		9.30		9.30
Pesterzsébet (Vörösmarty u. 8.)	17.00		17.00	
Vidéken				
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00		17.00	
Vác (Oberlander Endre tér 1.)	17.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	17.30	9.30	17.30	9.30
Debrecen (Pásti u. 4.)	16.30	8.00	16.40	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	16.30	8.00	16.40	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	16.45	8.00	17.00	8.00
Pécs (Fürdő u. 1.)	17.30	8.30	17.30	8.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00		17.30	
Szombathely	17.00		17.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00		17.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00		17.00	

A zuglói körzet pénteki (17.30) és szombati (9.30) istentiszteleteit továbbra is a Scheiber-iskolában tartja (XIV. ker., Laky Adolf utca).

NAPTÁR

Február 4. hétfő	Svát 29.	Jom kippur kátán
Február 5. kedd	Svát 30.	Újhold 1.
Február 6. szerda	Ádár 1.	Újhold 2.
Február 8. péntek	Ádár 1,3.	Gyertyagyújtás: 4.57
Február 9. szombat	Ádár 1,4.	Szombat kimenetele: 5.45
Február 15. péntek	Ádár 1,10.	Gyertyagyújtás: 4.48
Február 16. szombat	Ádár 1,11.	Szombat kimenetele: 5.55

Fegyelmi eljárást indított az UEFA a Budapesten zsidózó szurkolók miatt

Annyi mindenképp jó hír, hogy nem magyarokról van szó: a Chelsea drukkereinek megjegyzései keltették fel az európai szövetség figyelmét.

Az ügy kivizsgálása után hivatalosan is elindította a fegyelmi eljárást az UEFA, miután a Videoton–Chelsea Európa-liga-meccsen a brit focicsapat szurkolói többször is szervezetten zsidóztak a vendégszektorból. Az antiszemita rigmusoknak nem a magyarok voltak a célpontjai, hanem az ősi rivális Tottenham szurkolói, ez nyilván nem enyhítő körülmény. Ezek után már biztos, hogy valamennyire megbüntetik a Chelsea-t, de a pontos büntetési tétel csak a fegyelmi bizottság ülésén derül ki.

Az angol csapat vezetése viszont már elébe ment a dolgoknak: nemcsak közleményben határolódott el a kicsi, de hangos kisebbségtől, akik szégyent hoztak a csapatra, de a klub elindította a saját anti-antiszemita kurzusait a szurkolók körében, aminek keretei közt akár személyesen is felvilágosítják az elkövetőket, hova vezetett ez a gyűlölködés az 1940-es években.

Bruce Buck, a Chelsea elnöke el is magyarázta, miért nem tiltják egyszerűen ki a renitenseket: „Ha csak kitiltod őket, soha nem változik meg a viselkedésük" – mondta.

Az angol csapat amúgy nagyon komolyan veszi az antiszemitizmus elleni harcot, nyáron összesen 150-en utaztak el szurkolókkal és egyéb dolgozókkal együtt szervezetten Auschwitzba.

A sztorinak az egyetlen szép része az, hogy az antiszemita rigmusokat kapott Tottenhamnek tényleg több zsidó kötődése is van, a szurkolóik magukat egyszerűen Yid Armynak, vagyis jiddis hadseregnek hívják.

azonnali.hu

Frida Kahlo a Spinozában

Nagyon vágytam erre a darabra. A kiállítására nem jutottam el, a róla megjelent könyv méregdrágának bizonyul számomra.

Mindent elolvastam, ami csak megjelent erről a sok szempontból különleges és tragikus sorsú, zseniális festőművész asszonyról.

A Spinoza kis színházterme természetesen megtelt. Nem szokásom előadás után megkérdezni, kinek hogy tetszett és miért. Csak az érdekel, hogy számomra mit adott, vagy mit vett el tőlem.

Tisztelet mindazoknak, akik a beteg fiatal lány Frida Kahlót, a mozgásában több baleset és műtétsorozat által korlátozott mexikói festőművésznőt, házasságát Diego Riverával, a megcsalatást (A szívem a tiéd, de sűrű a vérem) és a megcsalást, a „nem lesz fiam, nem lesz lányom, nem lesz boldogságom” drámát, a végjátékot egy színpadképben, fantasztikus rendezői ötletekkel alig több mint egyórás előadásba sűrítették.

Mit ábrázolt számomra „a fájdalom festőjéről” szóló kuplé-opera? Megszállottságot, a legnagyobb nehézség árán is beteljesített alkotókedvet, megvalósítást, őszinteséget és nyíltságot, házassági kríziskezelést, elengedést, szabadon szárnyalást, a másság tiszteletét, a „menjünk tovább, találjunk más örömöket” komolyan gondolását. Az élet megbecsülését, tiszteletét, a tehetség kibontakoztatását bármilyen körülmények között. Önvallomásokat, mint „szenvedélyre és szenvedésre születtem”, „nyomorék lettem, rossz lapot osztott rám az Isten, pedig remek játékos vagyok”.

És mit vett el tőlem? A bolhából elefántot kreálást, a kishitűséget, a bizalmatlanságot többek között.

A darab kiváló, aki teheti, jusson el, nézze meg a Spinozában!

A csoda megelevenítői: *Herczenik Anna és Hábetler András*. Zongorán közreműködik *Neumark Zoltán*. Rendezte: *Czeizel Gábor*. Producer: *Sándor Anna*.

gjuli

...és ideje van a nevetésnek

Csontomiglan–csontodiglan

ÖNINTERJÚ

– Miért ez a szójáték, rabbi úr?

– Mert itt a február, és FUK!

– Az mi?

– Februárban Újra Kezdjük, mármint a ZAKA a Dunát vizsgálni!

– És ha találnak valamit?

– Akkor egy itthoni zsidó temetőben temetik el, merthogy fordítási hiba miatt ezen tört ki a balhé!

– Melyik zsidó temetőben?

– Ez a legjobb kérdés, amit eddig kaptam!

– Kozma?

– Az nehéz lesz, mivel „testvéregyházunk” vallási vezetői azt már nem tekintik echte zsidó temetőnek!

– Csucsor utca?

– Az kétségtelenül ortodox, de a külleme alapján meg nem temető!

– Hogyhogy?

– A derékig érő gaz, a kegyeletsértő elhanyagoltság miatt alig elképzelhető egy olyan csonttemetés, mint amilyen a Kozmában volt, akár ökuménével vagy anélkül, akár miniszterrel vagy anélkül, úgyhogy ezt hagyjuk!

– Apropó, tényleg, miért néz ki úgy a Csucsor, ahogy kinéz?

– Ez ott, és ez nem vicc, hagyomány! Hosszú évtizedek óta ilyen, és még szerencse, hogy nem engedik a virágok, koszorúk bevitelét, mert nagy lenne az ellentét a virágok látványa és a környezet között!

– Mindenütt ilyenek az ortodox temetők?

– Ahol én jártam eddig (Izrael, Brooklyn, Svédország stb.), sehol!

– Mi lenne a megoldás?

– Ha nem találnának csontokat!

Kardos Péter

SPÁNN GÁBOR

Alulinformáltság

Érzésem szerint a magyar sajtóban szinte mínuszos hírként tálalt információ csupán a gourmet hírfogyasztókat érdekelte. Hogy miről van szó?

Arról, hogy most, miután Soros ajkáról lefagyasztottuk a mosolyt, előlépett egy George Birnbaum nevű izraeli üzletember, aki egy svájci lapinterjúban „elszólta magát” a Soros-kampányt illetően.

Távol álljon tőlem, hogy kioktassam az Olvasót, de azokra való tekintettel, akik nem igazán követték ezt a mellékszálat, elmondom, hogy 2008-ban a jelenleg regnáló párt szerződést kötött egy izraeli választásikampány-szervező céggel, melynek vezetői Arthur Finkelstein és George Birnbaum voltak.

Lehet, hogy csak számomra megdöbbentő, de fent nevezett urak cége úgy hirdette önmagát, hogy verhetetlenek egy gyűlöletkampány megszervezésében. Vagyis egész tudományukat nem arra koncentrálták, hogy egy politikust „megcsináljanak”, hanem arra, hogy egy meglevőt lejárassanak.

És ahogy a mi világunk ma alakul Guatemalától Brazíliáig, akitől ilyen irányú megbízást kaptak, azok – lássanak csodát – általában győztesként kerültek ki az adott választásból.

A kormány vezérkarában igazán csupa Steinmannt találtak, mert ezt a taktikát éltanulóként tökélyre fejlesztették.

A Gyurcsány-fóbia óta Magyarországon már egyik párt sem megy el külföldi céget keresni ahhoz, hogy valakit céltáblává tegyen, de a Soros-kampány lépésről lépésre fejlesztett taktikáját bizony tanulni kellett, és ebben a győztesek kiválóak voltak.

Annak ellenére, hogy pl. egy Bács-Kiskun megyei parasztembernek vagy egy miskolci gyári munkásnak előzőleg fogalma sem volt arról, ki az a Soros György, aránylag rövid idő alatt sikerült személyét a patás ördög élő szinonimájává varázsolni. Birnbaum azt is elmondta, hogy Soros kiválasztása a kampány alanyául majdnem a véletlenen múlott, és zsidó származása semmilyen szerepet nem játszott abban, hogy dobogós lett. A gyűlöletkampány manifesztumain természetesen az, hogy Soros zsidó származású, sehol nem szerepelt, de nem is volt rá szükség. Mindenhol akadt egy-egy „szókimondó” újságíró, helyi politikus, celeb, aki nyíltan vagy burkoltan, de utalt rá. Sulykolták, hogy ez az ember velejéig gonosz, migránssimogató, nem csak a drága forintunk tönkretevője, a Magyarország felé vonuló migránsokat pénzzel és térképpel ellátó bevándorláspárti megszállott, de halkan némelyikük hozzátette: mit is várhatunk el egy zsidótól?!

Birnbaum úr olyan szakmai titkot is elárult, hogy az alany kiválasztásánál szerepet játszott, hogy magyar származású, filantrópiája évtizedek óta manifesztálódott a CEU létrehozásában, és nem mellékesen túlműveltséggel nem vádolható politikusaink számára a neve is könnyen kiejthető.

Ezután pedig aki autóval elindult a magyar utakon, az nem olyan táblával találkozott, ami azt jelzi: vigyázat, szarvasveszély vagy előzni tilos, hanem inkább azzal, hogy: vigyázzunk, nehogy Soros nevessen a végén.

És ez fontosabb útmutatássá vált autós és gyalogos számára egyaránt, mint az, hogy merre van Karakószörcsög.

Azóta annyi történt, hogy a 2010-es próbafutam után ezzel a kampánnyal lehetett nyerni. A nyolcvanon túli amerikai üzletember egy halk tiltakozáson kívül nem reagálta túl az ügyet.

Ja és még annyi, hogy a világ egyik legjobb egyetemének tartott, általa alapított CEU amerikai diplomát most már csak Bécsben ad ki.

Finkelstein azóta visszaadta a lelkét a Teremtőnek, így az ő véleménye már nem releváns, azon viszont csodálkozom, hogy miközben nálunk, Magyarországon 70 évre titkosítják azt az adatot, hogy egy adott időszakban hányan haltak meg kórházi fertőzésben, egy Birnbaum nevű üzletember gátlástalanul elnyilatkozza egy svájci lapnak azt, amit máshol üzleti titokként kezelnek.

Sokáig ültem lefüggönyözött ablakú szobám sarkában azon gondolkodva, hogy egy ennyire rafinált, okos kampányguru hogy véthet ekkorát. Végül arra a konklúzióra jutottam, talán az történhetett, hogy Finkelstein és Birnbaum egymásról sem tudta, hogy zsidó, Sorosról meg végképp nem.
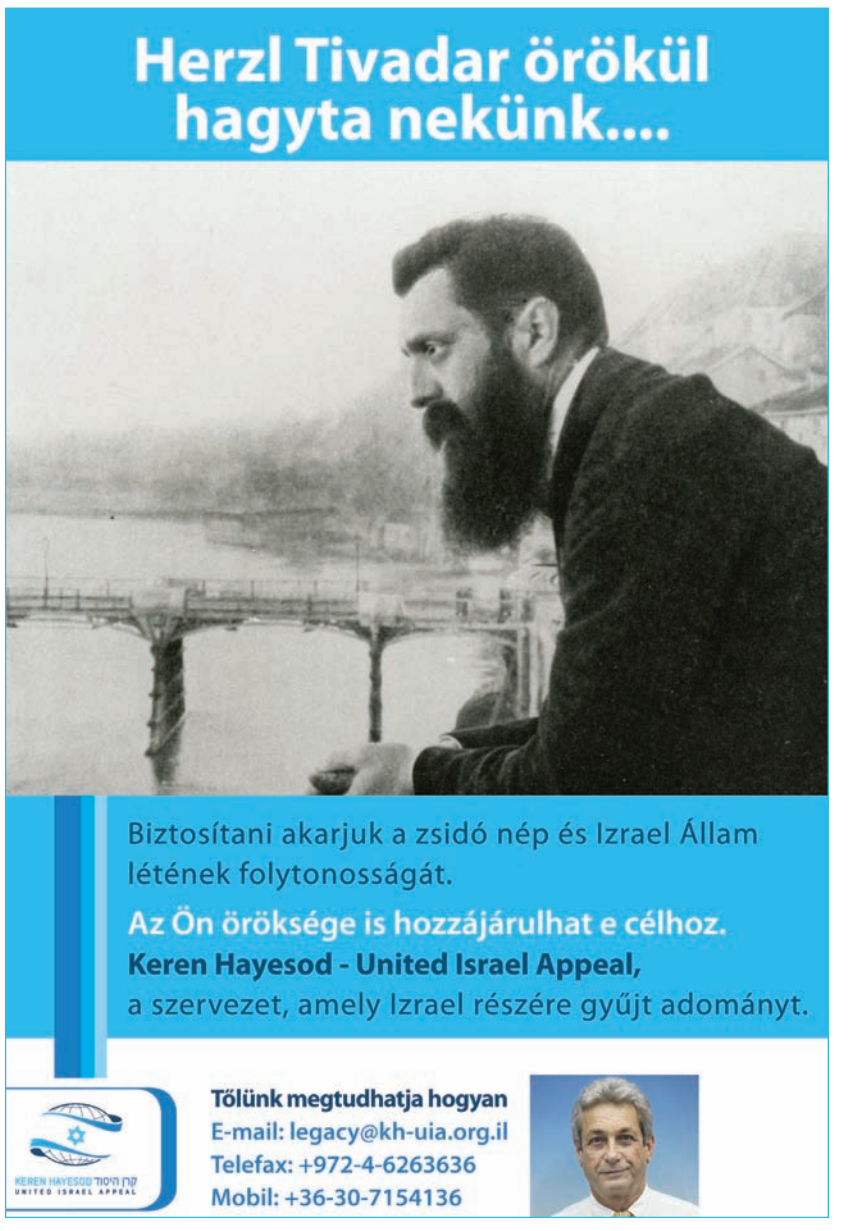
Nálunk meg ugye, mint tudjuk, ez teljesen közömbös...